

SAMEN WERKEN AAN WATEROPGAVEN

Midterm evaluatie Waterplan 2010-2015

INHOUDSOPGAVE

5-minuten versie

1 Midterm evaluatie Waterplan 2010-2015

1.1 Aanleiding

1.2 Doel en werkwijze

1.3 Leeswijzer

2 Monitor Waterplan periode 2010-2012

2.1 Doel en werkwijze

2.2 Resultaten

3 Evaluatie voortgangsrapportages

3.1 Doel en werkwijze

3.2 Resultaten

4 Nationale ontwikkelingen

4.1 Regeerakkoord, decentralisatie en bezuinigingen

4.2 Topsectoren en innovatie

4.3 Structuurschema Infrastructuur en Ruimte, Omgevingswet en
Wet op de Veiligheidsregio's

4.4 Het Nationaal Deltaprogramma

4.5 Bestuursakkoord Water

5 Regionale ontwikkelingen

5.1 Coalitieakkoord, gevolgen rijksbeleid en Bestuursakkoord Water

5.2 Water in de fysieke omgeving

5.3 Deltaprogramma en innovatie

5.4 Afstemming met Zuid-Holland en Utrecht

6 Samen werken aan wateropgaven

6.1 AGENDA WATER 2015

6.2 Samenwerking

6.3 Uitvoering- en Monitoringprogramma

Bijlagen

- 20 samenwerkingsafspraken

- Met dank aan

5-MINUTENVERSIE

Aanleiding en doel

In 2009 hebben Provinciale staten van Noord-Holland het Waterplan 2010-2015 vastgesteld. Om de uitvoering van het Waterplan te versterken en te bewaken zijn met onze partners een Uitvoerings- en Monitorprogramma opgesteld. In het Waterplan is opgenomen dat wij in 2012 een Midterm evaluatie uitvoeren; een terugblik halverwege de looptijd van het Waterplan met het oog op het halen van onze doelen in 2015. Samen met een analyse van recente ontwikkelingen leidt dit tot aanbevelingen over het bijstellen van het Uitvoerings- en Monitorprogramma en onderwerpen waarover we de komende tijd in gesprek willen met waterbeheerders.

Monitor Waterplan periode 2010-2012

De Midterm evaluatie maakt gebruik van de resultaten van de Monitor, die in het tweede kwartaal van 2012 is uitgevoerd. De Monitor geeft inzicht in hoeverre de uitvoeringsafspraken voor onszelf en de waterbeheerders op koers liggen. Algemeen beeld is dat de meeste afspraken uit de dossiers op koers liggen en in 2015 het afgesproken resultaat gaan opleveren. Provincie en waterbeheerders geven aan dat de samenwerking goed verloopt, dat er mooie resultaten zijn behaald die gezamenlijk gedragen worden. Van de 24 lopende dossiers, vragen er vier de komende tijd om aandacht:

Meerlaagsveiligheid

Bij de provincie krijgt het Meerlaagsveiligheid dossier sinds begin dit jaar de volle aandacht en wil samen met de waterbeheerders komen tot een gezamenlijke strategie (richting Deltaprogramma). Dit dossier kan meegenomen worden in het formuleren van een gezamenlijke strategie voor het Deltaprogramma (zie onder).

Veiligheid buitendijkse gebieden

Omdat er geen landelijke veiligheidsnormen komen voor buitendijkse gebieden, gaat PNH voor de Noordzeekust samen met regionale partners een beleidslijn ontwikkelen. Voor de nu nog gehanteerde werknorm voor het IJsselmeer/Markermeer, wil PNH met de waterbeheerders bekijken welke veiligheidsnorm passend is en op welke manier deze het best gerealiseerd kan worden (Meerlaagsveiligheid benadering). Bezien wordt of dit punt meegenomen kan worden in het formuleren van een gezamenlijke strategie voor het Deltaprogramma (zie onder) of dat een apart traject nodig is.

Oppervlaktewaterkwaliteit (KRW)

Het huidige KRW maatregelenpakket, loopt redelijk op schema bij de waterbeheerders en in Noord-Holland vallen de gevolgen van de rijks bezuinigingen op natuur mee. Deze kunnen wel zichtbaar worden voor de planperiode na 2015. In Rijn-West is afgesproken nu geen plannen bij te stellen en om met alle overheden gezamenlijk op te trekken in het uitgevoerd krijgen van de afgesproken maatregelen en het toelichten van verschillen richting Europa. Samen met waterbeheerders wil PNH volop streven naar afronding van de afgesproken maatregelen en voortschrijdend inzicht in een gezamenlijke aanpak verwerken. Daarom is uitgesproken dit dossier in nauw overleg te willen oppakken.

Voorkomen van wateroverlast

Een deel van de wateroverlastopgave blijkt niet op kosteneffectieve wijze op te lossen. Voor deze restopgave is maatwerk nodig en zal de oplossing gezocht worden in gedifferentieerde normen of schaderegelingen. Samen met de waterbeheerders willen we kijken welk deel van de opgave nog voor 2015 gerealiseerd kan worden en in welke gebieden er aanpassing van normen of schaderegelingen nodig is.

Nationale en regionale ontwikkelingen

Het Nationale beleid staat in het teken van decentralisatie en een heroriëntatie op kerntaken, met als doel de doelmatigheid en efficiency van beleid en uitvoering te vergroten. Dit is ingegeven door de enorme bezuinigingsoperatie om de gevolgen van de economische recessie op te vangen. Grote bezuinigingen op recreatie en natuur raken ook het waterbeleid. Nationale ambities worden afgestemd op wat Europa verplicht stelt. De regio beraadt zich op hoe verder te kunnen en zoekt oplossingen in prioritering, innovatie en samenwerking.

Via het principe 'Je gaat erover of niet' geeft het Bestuursakkoord Water richting aan een doelmatige samenwerking, waarbij de provincie de zorg krijgt voor het regionale watersysteem en een centrale rol op haar kerntaken Ruimte, Economie en Natuur. Water is daar dan een integraal onderdeel van. Door het schrappen van veel sectorale regels gaat de komende Omgevingswet meer ruimte geven voor integrale afweging en gemeenschappelijke uitwerking. Dit raakt onze intersectorale samenwerking, die met de waterschappen en, via de verbinding van ontwikkelen en beheren, ook die met gemeenten en onze eigen provinciale uitvoering.

Innovatie heeft hoge prioriteit en in de regio zijn tal van initiatieven gestart, waaronder de energiedijk (Afsluitdijk) en pilots voor zelfvoorzienendheid in zoetwater en meerlaagsveiligheid. Noord-Holland biedt ruimte voor dergelijke innovaties en is gericht op de nodige samenwerking met andere overheden, kennisinstellingen en bedrijfsleven. Die opzet komt overeen met die van het nationale Topsectorenbeleid en de Europese Innovatie Partnerschappen, waar dan ook aansluiting bij gezocht wordt.

De grote strategische lijnen krijgen vorm in het Nationale Deltaprogramma. Dit programma heeft als doel ervoor te zorgen dat volgende generaties veilig zijn tegen het water en over genoeg zoetwater kunnen beschikken. Dit gaat niet alleen over water, er ligt een stevige relatie met onze kerntaken ruimte, economie en natuur. Het Deltaprogramma kent drie generieke programma's: Veiligheid, Zoetwatervoorziening en Nieuwbouw en herstructurering. En daarnaast enkele gebiedsgerichte programma's, voor Noord-Holland zijn dat: Kust, IJsselmeergebied en Waddenzee.

In 2014 worden zogenaamde Deltabeslissingen aan de politiek voorgelegd die richting gaan geven aan ontwikkelingen op de (middel)lange termijn:

- Waterveiligheid: nieuwe veiligheidsnormen voor de dijken en gebiedsgerichte strategieën om de veiligheidsopgave aan te pakken;
- Zoetwaterstrategie: de manier waarop we onze zoetwatervoorziening duurzaam en economisch doelmatig inrichten;

- Peilbeheer IJsselmeergebied: een strategie voor het peilbeheer van het IJsselmeer, gekoppeld aan de veiligheidsopgave en de rol in de landelijke zoetwaterstrategie;
- Rijn-Maasdelta: een strategie voor bescherming van dit essentiële overgangsgebied (inclusief oplossingen voor de zoetwatervoorziening) en Ruimtelijke adaptatie: de manier waarop steden en dorpen in ruimtelijke ontwikkelingen met water rekening moeten en kunnen houden.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn besproken met de waterbeheerders. Dat gaf aanleiding om een aantal thema's diepgaander met elkaar te bespreken:

Deltaprogramma, Topsectoren en innovatie: strategie bepalen en samen optrekken

Er gebeurt veel in het Deltaprogramma en hoewel de waterbeheerders goed zijn aangehaakt, blijven sommige dingen vaag en ontbreekt vaak het overzicht. Er wordt een noodzaak tot een gezamenlijke strategie richting Deltacommissaris gevoeld, waarbij ook een relatie IJsselmeer-Markermeer en Rijndelta gelegd wordt. En wat is de relatie tussen Deltaprogramma en wat er nu in grote projecten gebeurt? Innovatie gaat een rol spelen bij de oplossingsrichtingen die gekozen gaan worden. En hoewel elk waterschap innovatief actief is op het gebied van watertechnologie, ontbreekt een duidelijke relatie met het Topsectorenbeleid van het Rijk. HHNK heeft ons en de andere waterbeheerders aangeboden de discussie gezamenlijk op te pakken in het kader van hun Deltavisie.

Omgevingswet, water in relatie tot onze kerntaken ruimte, economie en natuur: met name in aanloop naar 2015

Met de Omgevingswet zullen onder andere het Waterplan en de provinciale goedkeuring van het Waterbeheersplan komen te vervallen. Waterbeheerders willen graag met de provincie in gesprek waar en hoe waterdoelen dan het beste een plek kunnen krijgen. Waterbeheerders vragen PNH hier de regie te pakken. Voor een duurzame, gezonde en veilige leefomgeving lopen waterdoelen lopen al vaak gelijk op met die van natuur en milieu. Zij zullen bovendien steeds meer vervlochten raken met ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Denk aan Meerlaagsveiligheid, multifunctionele dijken, risicogerichte normering, selectieve zoetwatervoorziening en recreatief medegebruik van waterlichamen. Dit vraagt om een goede afstemming, zowel met waterbeheerders als met onze eigen economische agenda en groenagenda. Een kwalitatieve ruimtelijke inpassing blijft onverminderd van belang.

De inzet van waterschappen zal naar de voorkant van de planvorming verschuiven. Hetzelfde geldt voor de provincie als het gaat om grotere integrale gebiedsontwikkelingen. Dit vraagt om heldere en afgestemde beleidskaders. Op de terugkoppelsessie met waterbeheerders is door de VNHG aangeboden, zodra het traject rond de Omgevingswet voldoende is uitgekristalliseerd, een ambtelijke workshop rond dit thema te organiseren.

Integraal bezien van aanleg, beheer en onderhoud: hoe komen we hier tot maatwerk?

Kijk bij investeringsbeslissingen vooral naar projecten waarbij het beheer en onderhoud goed geregeld kan worden. Het eindresultaat wordt beter als aanleg, beheer en onderhoud in samenhang bezien worden. Maatwerk is nodig bij belangen die elkaar bijten. Zo legt recreatief gebruik een druk op de waterkwaliteit evenals plekken met een sterk

vogel aantrekkende werking. PNH wil samen met waterbeheerders verkennen hoe beheer & onderhoud een steviger plek kan krijgen in beslissingen tot ruimtelijke investeringen.

Gericht om tafel rond een aantal belangrijke onderwerpen:

Dit verzoek komt van Rijkswaterstaat Noord-Holland. Er zijn veel overleggen waar dezelfde onderwerpen op de agenda staan. Rond een aantal belangrijke onderwerpen kan gezien worden wat we willen bereiken en of dit zo de gewenste resultaten oplevert. Als voorbeeld is genoemd alles wat rond het NZKG gebeurt. Dit punt kan op het bilaterale overleg met de HID van RWS-NH aan de orde komen om scoop en randvoorwaarden scherp te krijgen.

Samen met de vier aandachtspunten uit de waterdossiers vormen zij de AGENDA WATER 2015. Met deze agenda willen we met waterbeheerders realistische doelen formuleren en tot een gezamenlijke en effectieve aanpak komen.

Samenwerking

Het coalitieakkoord 2011-2015 zegt de samenwerking met de waterschappen te willen versterken en in deze samenwerking een coördinerende rol spelen. Daarbij zal specifiek aandacht uitgaan naar veiligheid en ruimtelijke kwaliteit, zonder dat de financiële consequenties voor de burger uit het oog worden verloren. In 2011 hebben Provincie en waterbeheerders de samenwerking vastgelegd in *20 samenwerkingsafspraken*. Uitgangspunt is een ontwikkeling waarbij vanuit ieders verantwoordelijkheid en rol gewerkt wordt naar een gemeenschappelijk resultaat, op een manier die gekenmerkt wordt door optimale openheid en een constructieve grondhouding.

Tijdens de evaluatie zijn enkele specifieke aandachtspunten naar voren gekomen die in de samenwerking een plek kunnen krijgen.

Bewuster omgaan met uitvoeringsafspraken

Het biedt een aantal voordelen om in ons dagelijks werk bewuster om te gaan met afspraken uit het Uitvoerings- en Monitorprogramma en de algehele voortgang te agenderen op de agenda van periodieke ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Het biedt meer inzicht in de actuele stand van zaken en noodzaak tot bijsturen. Ook kan het een meer uniforme manier van onderlinge informatieverstrekking bevorderen en zo tijd en moeite besparen.

PNH als ambassadeur van eigen beleid

De toenadering van water en ruimte vraagt om nauwe samenwerking tussen provincie en gemeenten. In lastige kwesties kan PNH een gemeente terzijde staan met inbreng van kennis en expertise, en zo ambassadeur van eigen beleid zijn. Een voorbeeld is het invullen van zogenaamde rust en reuring-gebieden aan de kust, waar belangenorganisaties liever overal de rust willen bewaren.

Blijf in gesprek

Samenwerken betekent met elkaar in gesprek zijn en blijven. Naast regelmatige aandacht voor de voortgang is het belangrijk dringende zaken niet op te sparen tot het volgende reguliere overleg.

Maatwerk per dossier

Elk dossier heeft zijn eigen dynamiek en partijen zitten er telkens anders in. Vaak is maatwerk nodig om tot een gezamenlijk resultaat te kunnen komen.

Bijstelling Uitvoerings- en Monitorprogramma (UP/MP)

Om het UP/MP in lijn te brengen met recente ontwikkelingen en geldende wetgeving, worden voor de betreffende dossiers aanbevelingen gedaan. Voor de dossiers drinkwater, waterbodems en Noordzeekust verandert er niets. Zij liggen op schema en recente ontwikkelingen geven geen aanleiding tot bijstelling van het UP/MP. De aanbevelingen tot bijstelling betreffen de verwerking van inmiddels gemaakte bestuurlijke afspraken en het laten vervallen van acties die elders een plek hebben gekregen, met name in het Deltaprogramma. Waar mogelijk is geanticipeerd op de afspraken uit het Bestuursakkoord Water.

1 MIDTERM EVALUATIE

1.1 Aanleiding

In 2009 hebben Provinciale staten van Noord-Holland het Waterplan 2010-2015 vastgesteld. Dit Waterplan geeft voor onszelf, onze partners en belanghebbenden duidelijkheid over onze strategische waterdoelen tot 2040 en onze acties tot 2015. Om de uitvoering van het Waterplan te versterken en te bewaken zijn met onze partners een Uitvoeringsprogramma en een Monitorprogramma opgesteld. Deze bevatten concrete afspraken per partij, concrete (tussen)doelen en indicatoren, waarbij er na overleg met onze partners voor gekozen is om de afspraken met waterbeheerders alleen op te nemen in het Monitorprogramma.

In het Waterplan is opgenomen dat wij in het tweede kwartaal van 2012 een Monitorstudie met de partners uitvoeren en in 2012 een *Midterm evaluatie*, een terugblik halverwege de looptijd van het Waterplan met oog op het halen van onze doelen in 2015.

1.2 Doel en werkwijze

De Monitorstudie geeft aan in hoeverre de afspraken van het Uitvoerings- en Monitorprogramma zijn uitgevoerd. De *Midterm evaluatie* maakt gebruik van de resultaten van de Monitorstudie, plaatst deze in een breder perspectief en geeft het provinciebestuur de informatie die het mogelijk maakt bij te sturen op de afspraken in het Uitvoerings- en Monitorprogramma. Het is ook mogelijk doelen aan te passen. Dit kan noodzakelijk zijn als gevolg van nieuwe wetgeving of een gesloten bestuursakkoord.

De resultaten van de Monitorstudie vormen de basis voor deze evaluatie. In het Monitorprogramma is aangegeven hoe kan worden bijgestuurd: bestuurlijke druk uitoefenen, extra faciliteren of doelen bijstellen. Bij dit alles dient opgemerkt te worden dat het Monitoringprogramma, en daarmee ook deze evaluatie, vooral gericht is op het regionale watersysteem en waterschappen. Rijkswaterstaat doet als vertegenwoordiger en uitvoerder van rijksbeleid ook het nodige, maar dat valt buiten de context van het provinciale waterplan. En ook dient opgemerkt te worden dat voor gemeenten water één van de aspecten is, die in relatie met andere beleidsvelden gezien wordt.

Grote integrale gebiedsontwikkelingen, waarin water een (belangrijke) rol speelt, vallen buiten het bestek van deze evaluatie. Zij zijn opgenomen in de Provinciale structuurvisie en zullen in dat kader geëvalueerd worden. Vermeldenswaardig is dat waterschappen hier een onmisbare bijdrage aan leveren. Dit geldt tevens voor onderwerpen, waarin water 'meedraait' in een programma van andere beleidsvelden (zie Uitvoeringsprogramma tabel 1 "Overzichtstabel dossiers Waterplan en bijlage 2 "Niet opgenomen acties en de redenen daarvoor").

Recente beleidsontwikkelingen geven aanleiding om de doelen in het Uitvoering- en Monitoringprogramma in een breder perspectief te plaatsen. Het gaat dan vooral om decentralisatie van taken en grootschalige bezuinigingen bij het Rijk, de nieuwe Omgevingswet, het Nationaal Deltaprogramma en het Bestuursakkoord Water. Deze ontwikkelingen zijn samen met de belangrijkste knelpunten in de waterdossiers in een interview met waterbeheerders doorgesproken en van conclusies voorzien in een

gemeenschappelijke sessie. Tevens zijn oriënterende gesprekken gevoerd in de twee provincies waarin onze waterschappen ook actief zijn (Zuid-Holland en Utrecht).

Samen met de belangrijkste aandachtspunten uit de lopende waterdossiers geven deze beleidsontwikkelingen richting aan de wijze waarop we met waterbeheerders op een constructieve en effectieve manier verder aan waterdoelen kunnen werken.

1.3 Leeswijzer

Deze Midterm evaluatie maakt gebruik van de resultaten van de Monitorstudie. In hoofdstuk 2 is te lezen hoe het proces van deze studie is verlopen en wat de resultaten zijn. Hier is ook aandacht voor wat de afgelopen periode bereikt is.

Jaarlijks bespreken provincie en waterbeheerders de afgesproken acties aan de hand van een voortgangrapportage. Deze rapportages zijn geëvalueerd op proces en inhoud en in hoofdstuk 3 is daar verslag van gedaan.

Hoofdstukken 4 en 5 geven een overzicht van beleidsontwikkelingen, die relevant zijn voor de aanbevelingen om het Uitvoering- en Monitoringprogramma bij te sturen of te wijzigen.

Hoofdstuk 6 geeft richting aan hoe we in de komende periode op een effectieve manier samen aan de realisatie van waterdoelen kunnen werken. Dit gaat over agendavorming, samenwerking en aanbevelingen tot aanpassing van het Uitvoering- en Monitoringprogramma.

2 MONITOR WATERPLAN PERIODE 2010-2012

2.1 Doel en werkwijze

Doel

Ter uitwerking van het provinciale Waterplan 2010-2015 zijn het Uitvoeringsprogramma en het Monitoringprogramma opgesteld. Binnen de provinciale beleidscyclus heeft het Monitoringprogramma van het Waterplan 2010-2015 tot doel om GS en PS op bestuurlijk niveau te voorzien van sturingsinformatie over de effectiviteit van het beleid en de efficiëntie van de beleidsuitvoering door alle betrokken partijen (provincie, waterbeheerders, gemeenten, derden). Monitoring van de voortgang van de afspraken uit het Waterplan 2010-2015 vindt plaats op twee manieren:

1. Jaarlijks ten behoeve van de bilaterale overleggen tussen de Gedeputeerde Water en de dijkgraven;
2. Een Monitorstudie voor de Midterm evaluatie in 2012 en de evaluatie in 2014 aan het eind van de planperiode ten behoeve van informatievoorziening aan het provinciale bestuur (Monitor Waterplan periode 2010-2012).

In aanloop naar besluitvorming over de Midterm evaluatie wordt de Monitor Waterplan periode 2010-2012 ter kennis gebracht van Gedeputeerde Staten. Rekening houdend met recente ontwikkelingen, geeft de Midterm evaluatie aanbevelingen over hoe op de uitvoeringsafspraken bijgestuurd kan worden. Op basis daarvan stelt GS een bijgesteld Uitvoerings- en Monitoringprogramma vast.

Werkwijze

Om de informatie te verkrijgen die benodigd is om de Monitor in te kunnen vullen, is aan elke dossierhouder binnen de sector Water gevraagd om de betreffende informatie aan te leveren. Tevens is aan hen gevraagd om voor zover mogelijk de gevraagde informatie aan de waterbeheerders en gemeenten in te vullen. Deze informatie is vervolgens voorgelegd aan de waterbeheerders (Rijkswaterstaat, Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, Hoogheemraadschap van Rijnland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier) en Vereniging van Noord-Hollandse Gemeenten, met de vraag om de aangeleverde informatie te controleren en waar nodig aan te vullen; de respons van de verschillende partijen is opgenomen in de tabellen in Bijlage 1. Daarnaast heeft intern afstemming plaatsgevonden met Directie Beheer & Uitvoering, en de beleidssectoren Milieu, Economie Landbouw en Toerisme en Natuur Recreatie Landschap.

2.2 Resultaten

Overall beeld uit de Monitor Waterplan periode 2010-2012 is dat de belangrijkste en meeste afspraken uit de dossiers op koers liggen en in 2015 het afgesproken resultaat gaan opleveren. Provincie en waterbeheerders geven aan dat we gewoon heel goed samen werken en dat er mooie resultaten behaald zijn die gezamenlijk gedragen worden. Dat is erg positief en veel waard!

Recente beleidsontwikkelingen en voortgang binnen dossiers hebben vier belangrijke punten opgeleverd waar de gezamenlijke aandacht van de provincie en de waterbeheerders de komende jaren naar uit moet gaan:

- Meerlaagsveiligheid (3-lagen benadering aanpak waterveiligheid: preventie, duurzame ruimtelijke inrichting en rampenbeheersing): Wij gaan beleid ontwikkelen en voeren een pilot Meerlaagsveiligheid om samen met de waterbeheerders te komen tot een strategie;
- Veiligheid buitendijkse gebieden: Wij blijven, samen met de waterbeheerders, advies geven over de gewenste norm en hoe die norm gerealiseerd kan worden. Wij gaan onderzoeken of de norm van 1:4000 als mogelijke veiligheidsnorm voor buitendijkse gebieden grenzend aan gevaarlijk buitenwater kan worden opgenomen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie;
- Oppervlaktewaterkwaliteit: Wij voeren samen met de waterbeheerders het maatregelenpakket ten behoeve van Kader Richtlijn Water (KRW) uit;
- Wateroverlast: Wij zorgen voor zoveel mogelijk realisatie van de wateropgave 2015 en ontwikkelen samen met de waterbeheerders maatwerk voor de aanpak van de restopgave.

Hieronder volgt per dossier een overzicht met de belangrijkste resultaten en aandachtspunten uit het Uitvoerings- en monitoringprogramma.

Meerlaagsveiligheid

In het provinciale Waterplan is een aantal acties met betrekking tot Meerlaagsveiligheid opgenomen die in 2013 afgerond dient te zijn. Bij de provincie krijgt het Meerlaagsveiligheid dossier echter pas sinds begin 2012 de volle aandacht. Toen is het Rijk met nieuwe inzichten rond Meerlaagsveiligheid gekomen en heeft gevraagd om binnen het Deltaprogramma per deelgebied mogelijke maatregelen te benoemen die tot gevolgbeperking kunnen leiden en voor zogenaamde aandachtsgebieden (niet in Noord-Holland) maatregelen uit te werken waar een uitruil van preventie met ruimtelijke maatregelen mogelijk is. Hiermee is Meerlaagsveiligheid in een stroomversnelling gekomen en zet PNH extra in op dit dossier. De provincie gaat een visie op de invulling van Meerlaagsveiligheid ontwikkelen en is samen met HHNK een pilot gestart waarin ook compartimentering en buitendijks beleid wordt meegenomen aan de IJssel-en Markermeer Kust.

Daarnaast worden de kansen voor het toepassen van de Meerlaagsveiligheids benadering onderzocht voor buitendijks gelegen kustplaatsen (bv: Zandvoort, IJmuiden aan Zee) en buitendijks gelegen bebouwing langs het Gooimeer. De provincie participeert in de uitwerking van het project Amsterdam Waterbestendige Stad waarbij naast preventie ook aandacht is voor gevolgbeperking.

Primaire keringen

De derde ronde toetsing van de primaire keringen is volgens planning verlopen en afgerond. De beheerders van de waterkeringen hebben op tijd hun rapportages aangeleverd en de provincie heeft op haar beurt het provinciaal veiligheidsverslag naar de Staatssecretaris gestuurd. Alle waterbeheerders hebben een forse inspanning geleverd om de toets-resultaten op tijd af te krijgen en hierbij is flink winst geboekt in het verkrijgen

van inzicht in de veiligheidssituatie. Hollands Noorderkwartier is voortvarend aan de slag met de realisatie van het tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma en weet hierbij ook buiten de gebaande paden (van een traditionele dijkversterking) te treden.

Met het Bestuursakkoord Water is onze rol ten aanzien van Primaire keringen evenwel gewijzigd. Onze rol voor wat betreft de veiligheidstoetsing komt te vervallen. We houden een rol bij de programmering als regisseur. De provincie blijft wel betrokken bij het opstellen van dijkversterkingsplannen. Via het Deltaprogramma worden we betrokken bij de discussie over de nieuwe normering. Hier dient de provincie de komende jaren een standpunt over te ontwikkelen, onder meer over welk beschermingsniveau voor de toekomst acceptabel is en hoe we met Meerlaagsveiligheid willen omgaan.

Regionale keringen

In het uitvoeringsbesluit (2009) is de afspraak om de regionale keringen in 2015 op orde te hebben, vastgelegd. In de periode 2010-2012 hebben wij samen met de waterschappen gewerkt aan het gedetailleerd toetsen en op orde krijgen van de regionale keringen. Er zijn leidraden vastgesteld door GS waarmee de waterschappen aan de slag zijn gegaan. In het uitvoeringsbesluit (2009) is een artikel opgenomen waarop gemotiveerd uitstel gevraagd kan worden tot 2020.

In 2012/begin 2013 komen de waterschappen met de resultaten van de gedetailleerde toetsing. De uitkomsten (en nieuwe inzichten op basis) van de gedetailleerde toetsing en toepassing van nieuwe rekenmethodes hebben ertoe geleid dat de huidige normering niet overal meer de juiste is. Delen van dijken zijn slechter of beter dan bij de globale toetsing. Daarnaast is er discussie over een nieuwe normering op basis van verder gevorderde inzichten in hoe overstromingen verlopen. Met de waterschappen zijn individuele afspraken gemaakt over het (en welke) op orde hebben van de regionale keringen. In het provinciale Waterplan staat dat Rijkswaterstaat de normering van keringen in beheer bij Rijkswaterstaat conform de provinciale normering aanpassen. In het Bestuursakkoord Water is afgesproken dat de provincie en rijk, beiden kaderstellende overheden, gezamenlijk de norm op gaan stellen. De provincies worden in dit proces vertegenwoordigd door het IPO. Het Rijk stelt in de voortgangsrapportage van het Nationaal Waterplan "Water in Beeld", dat de normering van regionale (kanaal)dijken in 2017 gereed zal zijn.

Het Rijk is inmiddels een traject gestart om de regionale (Rijks)kanaaldijken over te dragen aan de waterschappen.

Muskusrattenbestrijding

De overdracht van de muskusrattenbestrijding naar de waterschappen is een gezamenlijk actie geweest van betrokken provincies en waterschappen. Er is uitgebreid overlegd over het te kiezen organisatiemodel en het uiteindelijke gekozen model is door alle betrokken organisaties ondersteund.

Veiligheid buitendijkse gebieden

Dit dossier heeft vertraging opgelopen door het stil vallen van economische ontwikkelingen door de economische crisis en het uitblijven van Rijksbesluiten, waaronder die over het risiconiveau voor de kust. Het Rijk heeft recent aangegeven, behalve voor de dertien kustplaatsen aan de Noordzeekust, geen landelijke normering vast te stellen en de invulling over te laten aan de regio.

Voor de Noordzeekust gaat PNH nu samen met regionale partners een beleidslijn ontwikkelen rond buitendijkse veiligheid.

De veiligheidswerknorm van 1:4000, zoals wij die in ons Waterplan hebben opgenomen voor Kennemerstrand en IJssel- en Markermeerkust, is wat ons betreft de juiste veiligheidsnorm. Het is aan de initiatiefnemers om te bepalen hoe voor hun situatie deze norm het best gerealiseerd kan worden: preventie, preventie in combinatie met gevolgbeperking (meerlaagsveiligheid) of gevolgbeperking alleen. Dit in overleg met waterschap, RWS, gemeente en provincie. Wij gaan onderzoeken of de norm van 1:4000 als mogelijke veiligheidsnorm voor buitendijkse gebieden, met aanzienlijke economische waarden of groot aantal potentiële slachtoffers, grenzend aan gevaarlijk buitenwater in de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie opgenomen kan worden.

De afgesproken acties van waterbeheerders en gemeenten over actuele evacuatieplannen voor de kustplaatsen zijn in het kader van nieuwe wetgeving opgepakt door de Veiligheidsregio's.

Watercalamiteiten

In het kader van Europese regelgeving, Richtlijn Overstromingsrisico's, worden er per stroomgebied overstromingsrisicokaarten (kans op bezwijken van een primaire of regionale dijk) en overstromingsgevaarkaarten (gevolgen van overstromingen, schade, slachtoffers) opgesteld. Deze risicokaarten zijn gemaakt. Daarnaast worden er overstromingsrisico-beheersplannen gemaakt, deze gaan over alle lagen van meerlaagse veiligheid (preventie, gevolgebepaling, evacuatie). De rol van provincie hierbij het aanleveren van overstromingsscenario's en coördinatie tussen de regionale overheden (waterschappen, veiligheidsregio's) en het rijk. Voor de overstromingsrisico-beheersplannen is de provincie verantwoordelijk voor het verzamelen van het regionale vigerende beleid (RO, normering van dijken, evacuatieplannen, etc). De provincie heeft daarnaast als taak te controleren of de producten een goede kwaliteit hebben.

Het project Ronde Hoep (calamiteitenwaterberging) verloopt volgens planning. Er is gestart met de wijziging van het bestemmingsplan en de bijbehorende MER.

Zoetwatervoorziening

De provincie neemt in twee regio's deel aan het deelprogramma zoetwater van het Deltaprogramma. Fase 1 (knelpuntenanalyse) en 2 (oplossingsmaatregelen) zijn verkend. In de volgende fase moeten keuzes gemaakt worden die in 2013 leiden tot een voorkeursstrategie voor de zoetwatervoorziening. Regionale input hierbij is van groot belang. De uitvoeringsregeling, waarin een tender voor zelfvoorzienendheid is opgenomen, is nog niet opengesteld. De criteria voor de regeling staan nog niet vast en worden momenteel verbreed omdat met de pilot zelfvoorzienende zoetwaterberging al

veel invulling wordt gegeven aan de doelstelling zelfvoorzienendheid vergroten. Inmiddels is de pilot zelfvoorzienende zoetwaterberging gestart. Deze proef is innovatief en loopt twee jaar. De provincie Noord-Holland neemt hierbij een voortrekkersrol in om op zoek te gaan naar oplossingen voor verwachten zoetwatertekort tijdens het teeltseizoen in de toekomst en huidige problemen op Texel.

Functiefaciliteringskaarten zijn globaal uitgewerkt. Een volgende stap zou provincie dekkende kaarten voor alle gebruiksfuncties zijn. Bij waterschappen is twijfel over de praktische bruikbaarheid van dergelijke kaarten. Dit jaar nog moet in overleg met waterschappen worden besloten of en hoe we verder gaan met de functiefaciliteringskaarten. Indien de wens is dat deze provincie dekkend worden opgepakt is het belangrijk dat alle waterschappen actief meedoen.

Over een regionale verdringingsreeks Noord-Nederland heeft PS besloten dat deze niet nodig is omdat de landelijke verdringingsreeks voldoet. De overige acties van provincie, gemeenten en waterbeheerders lopen op schema.

Een seizoensberging in de Westflank Haarlemmermeer is planologisch mogelijk gemaakt in de Structuurvisie Noord-Holland.

Drinkwater

Dit dossier loopt volgens de planning. De waterwinning in Noord-Kennemerland is geoptimaliseerd waarbij duurzaamheid van drinkwatervoorziening en natuurherstel zijn gecombineerd.

Energie WKO

Koelen en verwarmen met behulp van WKO (warmte koude opslag) wordt de laatste jaren steeds meer toegepast. Dit zorgt voor flinke energie besparingen en een verlaging van de CO₂-uitstoot. Om het gebruik van bodemenergie te stimuleren heeft PNH een WKO-webtool ontwikkeld, waarmee geïnteresseerden kunnen hier zien wat de mogelijkheden zijn voor toepassing van een WKO.

Jaarlijks verleent Provincie Noord-Holland tientallen vergunningen voor open WKO systemen. De verwachting is dat de interesse in dit soort systemen richting de toekomst zal blijven toenemen. Een aantal acties met betrekking tot warmte-koude opslag is vertraagd doordat het Rijk nog geen AMVB Bodemenergie heeft ontwikkeld

Zwemwater

Als eerste in NL is in Noord-Holland overal de nieuwe, Europees verplichte, informatieborden geplaatst bij alle officiële zwemplekken. Voorts is m.m.v. PNH een nieuwe landelijke website 'zwemwater.nl' gelanceerd, waarop alle zwemplekken met actuele waterkwaliteit en aanwezige faciliteiten staan vermeld. Er zijn in 2012 drie nieuwe zwemlocaties aangewezen: Amstelveen (Grote Speelweide, Amsterdamse Bos); Edam/Volendam (Pieterman) en Haarlem (Molenplas). Het streefaantal zwemplekken (137 in 2015) uit het Waterplan is in het Coalitieakkoord bijgesteld naar handhaving van de huidige 120. Hier is voor gekozen vanwege de doorwerking van de nieuwe EU-richtlijn, waarin zwemplekken van een minimaal aanvaardbare kwaliteit moeten zijn, bezuinigingen

bij beheerders van zwemplekken (gemeenten, recreatieschappen) en of plekken waar bijna geen mensen blijken te zwemmen (kunnen) leiden tot het afvoeren van zwemplekken. PNH streeft daarbij wel naar een evenwichtiger verdeling van zwemplekken zodat iedere inwoner in Noord-Holland binnen fietsafstand van een zwemplek komt te wonen. Er dient nog wel een realistisch en evenredig maatregelenpakket opgesteld te worden indien een zwemlocatie niet minimaal voldoet aan de klasse 'aanvaardbaar'. Waterbeheerders en locatiebeheerders (eigenaren) staan samen aan de lat om maatregelen te treffen (afhankelijk van wat er nodig is in die situatie). Waar nodig voert de provincie regie.

Door het Rijk wordt samen met provincies, andere overheden en de zwembadsector gewerkt aan nieuwe zwemwaterwetgeving. Naast aansluiting bij de omgevingswet is het de bedoeling om meer uit te gaan van de eigen verantwoordelijkheid van houders/exploitanten bij het beheren en onderhouden van zwemplekken en te zorgen dat de veiligheid en hygiëne op orde zijn. De verwachting is dat de nieuwe wetgeving eind 2012 in concept gereed is en in zal gaan in 2014.

Natuur en waterparels

Alle terreinbeheerders in NH zijn zich bewust van bijzondere wateren in hun beheer en samen is gekeken wat er aangepakt kan worden. Als gevolg van de forse bezuinigingen op natuur is er weinig geld beschikbaar bij terreinbeheerders om veel nieuwe projecten op te starten in waterparels. Kansrijke initiatieven worden door de provincie gestimuleerd en dit heeft concreet geleid tot het opstarten van vier mooie projecten. Vanwege de beperkte beschikbare middelen van zowel provinciale subsidieregeling als eigen middelen terreinbeheerders en KRW eisen die prioriteit krijgen, wordt geen inspanning geleverd op het recreatief verbinden van waterparels maar eerst ingezet op het verbeteren van de natuur/waterkwaliteit van de waterparels.

Elk waterschap gaat anders om met de waterparels. HHNK heeft de stand van zaken in beeld gebracht en aanbevelingen gegeven voor de eigen waterparels en voor waterparels die bij terreinbeheerders in beheer zijn. Enkele waterparels worden in deze periode verbeterd, een deel wordt na 2015 opgepakt. In het beheergebied van AGV liften de meeste waterparels mee met de maatregelen in de waterlichamen en enkele waterparels worden door terreinbeheerders aangepakt. Bij Rijnland worden de waterparels in duinen en binnenduintrand niet door Rijnland maar door terreinbeheerders aangepakt. Ook bij HHNK schuift de aanpak van een deel van de waterparels door tot na 2015. Aan het eind van planperiode evalueren we het waterparelproces.

In het Provinciaal Waterplan 2010-2015 is aangekondigd dat alle functies van het oppervlaktewater heroverwogen worden, wat zich (in 2012) uit in nieuwe waterfunctiekaarten waarmee de functies worden toegekend. Aanleiding was dat het op het water steeds drukker wordt, waardoor keuzes over de functies noodzakelijk leken. Uit onderzoek blijkt dat functiekaarten niet het geschikte instrument zijn als het gaat om zicht geven op de drukte op het water en dat het aantal knelpunten beperkt is. Er is dus geen aanleiding meer voor het maken van een nieuwe integrale waterfunctiekaart en er kan volstaan worden met een herijking van de huidige functiekaarten (o.a. zwemwater,

vaarwegen, waterparels, kleine recreatievaart) die via verschillende beleidsagenda's en projecten lopen.

Waterbewustzijn

De acties rond het jaarlijks organiseren van de Waterweek zijn gerealiseerd. In 2010 heeft de provincie samen met Waternet het deelcongres 'Watercities in Transition' georganiseerd, tijdens de Internationale Waterweek Amsterdam, en heeft de provincie Noord-Holland in 2012 samen met Rijkswaterstaat en provincie Zuid-Holland deelgenomen aan het Wereld Water Forum te Marseille middels het organiseren van een ronde tafel gesprek 'The Sand Motor, Building with nature and Integrated Coastal Zone Management'. De samenwerking bij deze projecten ging zeer goed.

Voor wat betreft de acties rond wateronderwijs is besloten om daar van af te zien omdat er reeds voldoende aandacht voor wateronderwijs is bij andere partijen en de meerwaarde van de provincie daarom gering is.

Grondwaterkwaliteit

Grondwaterkwaliteit: er zijn gebiedsdossiers (ter bescherming van) drinkwaterwinningen opgesteld. Het dossier ligt op schema.

Grondwaterkwantiteit

Grondwaterkwantiteit: de waterwinning Kennemerduinen is geoptimaliseerd en 15 anti-verdrogingsprojecten zijn uitgevoerd. Het dossier ligt op schema.

Oppervlaktewaterkwaliteit

In Noord-Holland ondervinden de waterschappen geen onoverbrugbare knelpunten bij het uitvoeren van het richting Europese Unie afgesproken KRW-maatregelpakket. De uitvoering loopt grotendeels op schema. Enkele maatregelen worden om (planning-) technische redenen als koppeling met andere (vertraagde) projecten of ruimtelijke ontwikkelen dan wel beperkte effectiviteit gefaseerd tot na 2015 dan wel niet (meer) uitgevoerd. Een aandachtspunt voor de komende tijd is de uitvoering van KRW-maatregelen in de Oostelijke Vechtplassen. Het uitvoeren van de afgesproken maatregelen dreigt vertraging op te lopen, omdat de financiering van de maatregelen nog niet is geregeld dan wel vanuit voorgenomen overheidsbezuinigingen onder druk staat. Er loopt momenteel voor verschillende maatregelen wel een POP-en een LIFE+-aanvraag. De betrokken partijen streven ernaar de afgesproken maatregelen uiterlijk in 2015 af te ronden.

Het KRW-samenwerkingsproces op Rijn-Westniveau loopt goed met veel onderling vertrouwen tussen de betrokken besturen. Er is afgesproken de bestaande plannen te handhaven en gezamenlijk met alle overheden te blijven optrekken om de afgesproken KRW-maatregelen uit te voeren. Eventuele wijzigingen in het KRW-maatregelpakket gaan de betrokken partijen in 2015 gezamenlijk richting Europa toelichten.

De drie Noord-Hollandse waterschappen ontwikkelen onder regie van de STOWA een KRW Volg- en Stuursysteem. Een van de doelen van het project is het systeem bij meer waterschappen binnen Nederland te introduceren.

Rijksbezuinigingen zullen van invloed zijn op het KRW-maatregelenpakket van de volgende planperiode, de periode 2016-2021. Het niet of veel later realiseren van natuurdoelen (EHS) in de daartoe aangewezen gebieden zorgt ervoor dat in deze gebieden de huidige belasting van het watersysteem wordt voortgezet; bijvoorbeeld vanuit de bemesting van landbouwgronden of het uitstellen van baggeren/verschralen. Dit leidt ertoe dat het behalen van de uiteindelijke KRW- waterkwaliteitsdoelen voor nutriënten in 2027 in alle KRW-waterlichamen in Noord-Holland een knelpunt blijft. Het generieke (mest)beleid blijft richtinggevend voor de mogelijkheden van de provincies en haar waterpartners om samen met de landbouwsector de nutriëntenproblematiek aan te pakken en succesvolle regionale maatregelen te bepalen en uit te voeren. Bij het opstellen van de plannen voor de derde en laatste KRW-periode 2021-2027 wordt bekeken in welke mate de waterkwaliteitsdoelen voor nutriënten moeten worden bijgesteld. Binnen de provincie worden maatregelen voor N2000, EHS, PAS en KRW op elkaar afgestemd.

Vismigratie

Van de 10 provinciale sluzen bleken er 8 een vismigratieknelpunt te hebben waarvan er 3 reeds zijn opgelost en 2 dit jaar nog worden opgelost. Voor één sluis volgt nader onderzoek vanwege de complexe situatie. Alle knelpunten zijn voor 2015 opgelost.

Oeverbeheer en –inrichting van de provinciale vaarwegen

De provincie heeft reeds een groot aantal eigen oevers natuurvriendelijk ingericht en beheert deze ook natuur- en milieuvriendelijk (geen bestrijdingsmiddelen), onder andere 4 kilometer als KRW verplichting in het gebied van AGV. B&U voert een grote inventarisatie uit naar de exacte locaties en inrichting van de provinciale natuurvriendelijke oevers. Daaruit volgen aanbevelingen voor onderhoud en beheer. Er is een start gemaakt met het maken van digitale kaarten om de reeds aanwezige natuurvriendelijke oevers met hun beheerregime overzichtelijk te maken. Kansen voor nieuw aan te leggen natuurvriendelijke oevers worden meegenomen in het project 'verbinden en ontsnipperen'.

In een bestuurlijk overleg met de waterschappen is besloten het vaarwegbeheer te regelen in de provinciale verordeningen, en niet meer in de reglementen. Verder is er in Noord Holland een nieuwe (aangepaste) verdeelsleutel afgesproken voor de kosten van het vaarwegbeheer en watersysteembeheer. Met deze afspraken zijn de belangrijkste beslissingen voor het vaarwegbeheer genomen en zal nu verder worden gewerkt aan het opstellen van de beheerovereenkomsten en de provinciale verordening.

De Waterwet geeft provincies tot uiterlijk 22 december 2012 de tijd om het vaarwegbeheer te regelen. Nu ligt er wetsvoorstel waarin staat dat dit wordt verlengd tot 22 december 2015. Dit zou het mogelijk maken dat het vaarwegbeheer op een later tijdstip geregeld is. Als dan de kostenvergoeding ook later ingaat, heeft dit nadelige financiële gevolgen voor waterschappen. Daarom is tussen provincie en waterschappen afgesproken het lopende traject voort te zetten, maar wel tijd te nemen alles financieel goed te regelen. De precieze datum waarop de nieuwe vaarwegregeling in werking zal treden is daarom nog niet precies te geven.

De evaluatie in samenspraak met de waterbeheerders en gemeenten, of beheer en de inrichting van de oevers van provinciale vaarwegen voldoende KRW-'proof' zijn, is nog niet uitgevoerd.

Waterbodems

Er wordt aandacht besteed bij B&U aan KRW proof onderhoud en beheer. In IPO verband wordt een gedragscode (voor een deel betrekking op KRW-proof handelen) geëvalueerd en geïmplementeerd. In sommige gevallen wordt het "KRW-proof protocol" van HHNK gevolgd. De implementatie is echter nog niet structureel toegepast.

Voorkomen wateroverlast

De wateroverlastopgave wordt niet op tijd gerealiseerd. In het westen van Nederland blijkt een deel van de opgave niet ruimtelijk of technisch op kosteneffectieve wijze op te lossen. Voor deze zogenaamde restopgave zal de oplossing gezocht worden in gedifferentieerde normen of schaderegelingen. Met de waterschappen zijn concrete afspraken gemaakt over de aanpak van de restopgave wateroverlast de komende jaren. Het wegvallen van ILG kan voor extra vertraging zorgen doordat de aan ILG gekoppelde wateropgaven (ruimtelijk/technisch) in sommige gevallen niet doorgaan.

Aan de andere kant is er ook al veel bereikt. Rijnland gaat in de Haarlemmermeer een piekberging aanleggen en wil seizoensberging realiseren door in te zetten op een verbeterd droogmakerijsysteem. Verder heeft Rijnland in diverse gebiedsprocessen in samenspraak met belanghebbenden in beeld gebracht hoe knelpunten zijn op te lossen. Hollands Noorderkwartier is op veel plekken en in goed overleg met belanghebbenden creatief met waterberging aan de slag gegaan met oog voor natuur, recreatie, landschap en cultuurhistorie. In het gebied van Amstel, Gooi en Vecht is de wateroverlastopgave bijna geheel gerealiseerd.

Het opstellen van instrumentarium voor de toetsing van de watersysteem op basis van de nieuwe klimaatscenario's is niet gerealiseerd omdat er nog geen nieuwe klimaatscenario's vastgesteld zijn door het rijk (daardoor kunnen de waterbeheerders het watersysteem ook niet toetsen aan de nieuwe klimaatscenario's). In 2013 presenteert het KNMI nieuwe klimaatscenario's op basis waarvan de waterschappen het watersysteem eventueel opnieuw gaan toetsen. Voor deze mogelijke toetsing heeft het STOWA een leidraad voor uniforme toetsing opgesteld.

Komende tijd moet duidelijk worden welk deel van de opgave nog voor 2015 gerealiseerd kan worden en in welke gebieden er aanpassing van normen of schaderegelingen nodig is. Eind dit jaar zal de omvang van de opgave bekend zijn en zal globaal per gebied bekend zijn op welke wijze deze wordt aangepakt. Voor 2015 zal zo nodig de verordening zijn aangepast.

Peilbeheer

Hoewel de provincie peilbesluiten niet meer hoeft goed te keuren ziet de provincie er wel op toe dat alle peilbesluiten conform de afspraak in het Waterplan in 2012 actueel zijn. Dit is nog niet geheel het geval. Rijnland en AGV hebben voor enkele peilbesluiten uitstel gekregen in verband met verwachte ruimtelijke ontwikkelingen binnen 5 jaar tijd. Voor de overige gebieden zijn zij geheel bij. HHNK is druk aan de slag en heeft een strakke planning.

Stedelijk waterbeheer (waterketen)

In 2012 is/wordt de bestuursovereenkomst inzameling afvalwater gesloten met de drie waterschappen en de VNHG. Zo besparen wij kosten door goed in te spelen op de wettelijke mogelijkheden: meer ruimte voor maatwerk en daarmee inzetten op actie (terugdringen verontreinigingsbronnen) daar waar dit nodig en effectief is. Daarmee ook het toestaan van verontreinigingsbronnen die niet kosteneffectief en verdergaand aan te pakken zijn en waarbij een verdergaande aanpak niet tot resultaten leidt.

In het kader van het Bestuursakkoord Water zal naar verwachting in 2014 de ontheffingsbevoegdheid zorgplicht inzameling afvalwater huishoudens van de provincies komen te vervallen; waterschappen en gemeenten zullen samen afspraken gaan maken over de invulling hiervan. De provincie is hier door middel van een implementatieteam betrokken bij de afstemming tussen partijen, gezien wij nu nog de ontheffingsbevoegdheid hebben.

Onze rol bij het toezicht op Gemeentelijke Rioleringsplannen zal afnemen. Tot op heden zijn wij ambtelijk nauw betrokken bij het opstarten en opstellen van dergelijke plannen, maar het Bestuursakkoord Water is afgesproken dat deze rol komt te vervallen. Via de overdracht van VROM-inspectietaken krijgen wij wel weer het generieke toezicht op de uitvoering van de Wet Milieubeheer.

Het opstellen van een Cultuurhistorische waardenkaart voor stedelijk water is nog niet uitgevoerd; met waterbeheerders en gemeenten zal in 2012 worden nagegaan of hier nog behoefte aan is.

Noordzeekust

In juli 2012 heeft de regio getekend voor het programma Ruimtelijke kwaliteit voor de Zwakke schakels. Hiermee krijgt de Noordzeekust een belangrijke kwalitatieve impuls, die wordt gekoppeld aan de versterking van de Zwakke Schakels. De zandig zeewaartse oplossing voor de Hondsbossche en Pettemer Zeewering is een succesvol resultaat van de samenwerking tussen RWS en de regionale partners. Hoewel zandig zeewaarts het uitgangspunt blijft voor het versterken van de kust, zijn de Zwakke Schakels voorlopig het sluitstuk van grootschalige kustversterkingsprojecten.

De landzijdige ontwikkeling van de kust blijft de aandacht houden in het programma Identiteit Kust en de strategische Agenda Kust van de provincie. Het doel van Identiteit Kust is voort te bouwen op de eigenheid van een kustplaats en daarmee de toeristische aantrekkelijkheid te vergroten. Door de ontstane en verder te ontwikkelen diversiteit van de kustplaatsen wordt de aantrekkelijkheid van de hele Noordzeekust vergroot.

In de Pilot Petten heeft PNH de gemeente Zijpe gefaciliteerd bij het opstellen van een nieuwe structuurvisie voor het kustdorp Petten. In 2012 en 2013 wordt door de gemeente Zijpe de financiële haalbaarheid verder onderzocht.

De strategische agenda Kust moet zowel voorzien in een suppletiestrategie voor de Noordzeekust als het versterken van het ruimtelijk-economisch en recreatief perspectief van Zandvoort, IJmuiden en Den Helder. Het programma Veiligheid 13 kustplaatsen, met een uniforme aanpak voor de veiligheid, wordt thans herbezien. Met een pilot voor Zandvoort wordt in het kader van het Deltaprogramma Kust de haalbaarheid van een mogelijk nieuw veiligheidsconcept voor kustplaatsen in brede duinen onderzocht, ten behoeve van ontwikkelingsmogelijkheden van die kustplaatsen. Met regionale partijen en andere kustprovincies zijn we hard op weg naar een Nationale visie kust, waarin Noord-Holland goed gepositioneerd is.

IJsselmeergebied

De actie voor het IJsselmeergebied in het Uitvoeringsprogramma betreft het aanpassen van het waterpeil ten behoeve van de zoetwatervoorziening. Voortschrijdend inzicht in het Deltaprogramma heeft ertoe geleid dat er op korte termijn geen besluit komt voor een (beperkte) peilstijging. Het lange termijn peilbesluit komt in de vorm van een Deltabeslissing over de voorkeursstrategie voor Zoetwatervoorziening, inclusief de gevolgen voor ruimte en economie.

Dat laatste wordt in het kader van het Deltaprogramma in kaart gebracht. Een peilstijging in het IJsselmeer is via het vraagstuk van Zoetwatervoorziening gekoppeld aan ontwikkelingen in de Zuidwestelijke Delta. De gekozen ontwikkelrichting voor de Rijn-Maasmonding zal grote gevolgen hebben voor het IJsselmeer en dient goed gevolgd te worden en vraagt om een belangenbepaling in het opstellen van de zoetwaterstrategie.

Het ruimtelijk-economische aspect heeft inmiddels een belangrijke plek gekregen in het Deltaprogramma IJsselmeergebied, dat aanvankelijk sterk water-technisch werd ingestoken. De ruimtelijk-economische gevolgen op korte en lange termijn zijn in beeld gebracht en zal mede richting geven aan de uitkomsten van de peilstrategieën ten behoeve van het Kabinetbesluit in 2014. Hierbij heeft PNH als gebiedscoördinator zich ingespannen voor een optimale inbreng van regionale kennis en invloed en verbindingen gelegd met aanpalende gebiedsprocessen als RRAAM, WMIJ en dijkversterkingen.

Oostelijke Vechtplassen

De Oostelijke Vechtplassen hebben vanuit Natura2000 een urgentie meegekregen. De provinciale rol vanuit water is beperkt en afhankelijk van de ontwikkeling van rijksregelingen op het gebied van KRW. De provinciale rol vanuit natuur (trekker Beheerplan 2010-2016) is afhankelijk van het Rijk en verstraagd. Door de val van het kabinet, vertraging van de landelijke stikstofproblematiek en het uitblijven van een definitief aanwijzingsbesluit is er nog steeds onduidelijkheid over doelen en financiën. Met dit alles is ook de actie van de gemeenten rond het opnemen van maatregelen uit het Beheerplan in ruimtelijke plannen verstraagd. De provincie is zijn afspraken nagekomen en de acties van de waterbeheerders liggen op schema. Een betere afstemming met andere betrokkenen is een aandachtspunt.

3 EVALUATIE VOORTGANGSRAPPORTAGES

3.1 Doel en werkwijze

Naast de Monitorstudie halverwege en aan het eind van de looptijd van het Waterplan komt de jaarlijkse voortgang van de afspraken uit het Waterplan aan de orde op bilaterale overleggen tussen gedeputeerde Water en dijkgraaf. Dit gebeurt aan de hand van zogenaamde *Voortgangsrapportages*.

Om de voortgang met de waterschappen te kunnen bespreken zijn een aantal indicatoren uit het Monitoringprogramma op een A4tje gezet. In overleg met de waterschappen wordt dit ingevuld en levert zo de voortgangsrapportage op.

Bij het opstellen van het A4-tje was het de bedoeling dat waterschappen zoveel mogelijk gebruik kunnen maken van informatie die zij gebruiken om het waterschapsbestuur zelf te informeren. Daar we te maken hebben met drie verschillende waterschappen, waarvan twee grensoverschrijdenden, is dit niet helemaal gelukt maar heeft iedereen wel ingestemd met de opzet van de rapportage. Afsproken is om met ingang van 2011 de voortgangsrapportage op het reguliere bestuurlijk overleg in het voorjaar te agenderen.

Bij de voorbereiding van het bestuurlijk overleg in het accountmanagersoverleg in april 2011 en op het managersoverleg in mei 2011 bleken de waterschappen nog niet over voldoende informatie beschikken om het A4tje in te kunnen vullen. Bovendien was onduidelijk of de informatie voor formele vaststelling in het DB van de waterschappen kon worden vrijgegeven. Daarop is afgesproken de voortgangsrapportage te evalueren.

3.2 Resultaten

De voortgangsrapportage zelf wordt gezien als geschikt instrument om de voortgang te bespreken tijdens de bilateralen. Rijnland werkt weliswaar aan de ontwikkeling van effectindicatoren maar daaronder hangen ook nog procesindicatoren die overeen komen met onze indicatoren. AGV, HHNK en provincie tonen hun belangstelling voor de effectindicatoren en er is afgesproken hier later verder op in te gaan.

HHNK gebruikt andere indicatoren om haar bestuur te informeren en doet daarmee dus dubbel werk. Geconstateerd wordt dat dit helaas het geval is maar dat we gedurende deze planperiode de huidige indicatoren zullen handhaven.

Wel blijkt de indicator TOP gebieden lastig in te vullen omdat het een actie van de terreinbeheerders betreft. Afsproken is deze indicator uit de voortgangsrapportage te verwijderen. De indicator waterparels kon alleen door HHNK ingevuld worden, omdat deze actie expliciet in hun Waterbeheersplan is opgenomen. Afsproken is de indicator waterparels te handhaven en voor een volgende rapportage de gegevens beschikbaar te krijgen.

Op de bilateralen met de HID van RWS-NH en de voorzitter van de VNHG is (nog) geen gebruik gemaakt van een voortgangsrapportage.

4 NATIONALE ONTWIKKELLINGEN

4.1 Regeerakkoord, decentralisatie en bezuinigingen

Het Nationale beleid staat in het teken van decentralisatie en een heroriëntatie op kerntaken, met als doel de doelmatigheid en efficiency van beleid en uitvoering te vergroten. Dit is ingegeven door de enorme bezuinigingsoperatie om de gevolgen van de economische recessie op te vangen.

De *economische crisis* kan een grote invloed krijgen op het waterbeleid. De uitwerking van een aantal afspraken uit het *Regeerakkoord 2010-2014 en het Deelakkoord Natuur* hebben geleid tot grote bezuinigingen op natuur en recreatie. Het Rijk heeft allerlei specifieke regelingen afgeschaft (RODS, Nationale Landschappen, ..) en brengt ambities terug naar het voldoen aan wat Europa verplicht heeft gesteld voor Natura2000 en KRW. De huidige EHS zal later worden voltooid en kleiner worden. Door een koppeling van maatregelen heeft dit grote invloed op de doelen voor waterkwaliteit en droogtebestrijding.

Voor de KRW is de haalbaarheid van de doelen sterk afhankelijk van Europees generiek beleid. Waterbeleid is één van de prioriteiten van de Europese Commissie en in 2012 presenteert zij een nieuwe strategie voor waterbeleid, de *Blueprint to Safeguard Europe's Water Resources* (Mededeling verschijnt in november 2012). De nieuwe strategie betreft het beschermen van de Europese watervoorraden en heeft tot doel een goede waterkwaliteit te waarborgen in voldoende hoeveelheden voor alle (legale) gebruiksdoeleinden. Met de blauwdruk wordt een algehele doorlichting van de EU waterwetgeving voorzien. Op grond van rapportages en analyses wordt bepaald waar nieuwe beleidsinstrumenten of wetgeving nodig zijn om de Europese waterdoelstellingen (zowel kwantitatief als kwalitatief) te bereiken. De Blauwdruk is sterk gerelateerd aan de Roadmap 'a resource efficient Europe' (de Blueprint geeft invulling aan het onderdeel water van deze Roadmap) en het European Innovation Partnership on Water (zie hier onder, het Strategische Implementatie Plan van het EIP Water moet de prioriteiten bevatten vanuit de Blueprint).

Nieuwe bezuinigingsronden kunnen ook de uitvoering van het waterbeleid gaan treffen. Van waterschappen wordt verwacht dat zij de tarieven niet al te hard laten stijgen. Ook hierdoor kan uitvoering van waterbeleid onder druk komen te staan. Aan de andere kant kan de crisis een katalysator zijn voor innovatie, prioritering en nieuwe vormen van samenwerking. Als we met minder geld meer willen bereiken zal dat ook noodzakelijk zijn.

4.2 Topsectoren en innovatie

Het (vorige) kabinet heeft ingezet op versterking van de internationale concurrentiepositie via de zogenaamde Topsectoren. Dit zijn sectoren waarin Nederland wereldwijd sterk is: AgroFood, Tuinbouw en uitgangsmaterialen, High Tech, Energie, Logistiek, Creatieve Industrie, Life Sciences, Chemie en Water. Per sector gaan overheid, kennisinstellingen en bedrijven (de gouden driehoek) werken aan een gezamenlijke visie en alle kansen, knelpunten, ambities, adviezen en een plan van aanpak zijn per sector beschreven in actieagenda's.

Eén van de doelen is om Nederland wereldwijd te positioneren als leidend en toonaangevend land voor delta- maritieme- en watertechnologie. De watersector richt zich op bescherming van de Nederlandse kust, maar ook op waterbesparende systemen en

technologieën voor waterhergebruik. Er zal steeds minder zoetwater beschikbaar zijn voor consumenten. Nederland wil hierop inspelen. Omdat de watersector nu al een sterke positie heeft en mogelijkheden om nog verder te groeien, is de sector door het kabinet aangewezen als topsector. Dit houdt in dat de overheid samen met bedrijven en de wetenschap gericht in de sector investeert.

Bijvoorbeeld door duurzame oplossingen te vinden voor overstromingen (innovatiecontract gericht flood control en building with nature) of een tekort aan zoetwater. Water is een markt waarin veel verandert en waar veel winst is te behalen. De internationale markt is groot en groeit sterk: het streven is de toegevoegde waarde van de Nederlandse watersector in de periode tot 2020 te verdubbelen.

In Europa is de 'Innovatie Unie' gelanceerd als een van de speerpunten van de Europa 2020-strategie, en waarbij 'Europese Innovatie Partnerschappen' (EIP) worden opgezet tussen overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Eén van de EIPs richt zich op water (EIP Water Efficiency). Doelen zijn het ontwikkelen van innovatieve oplossingen voor de Europese en mondiale uitdagingen op gebied van waterkwaliteit en -kwantiteit en de stimulering van duurzame economische groei en versterking van de Europese concurrentiepositie.

De output van het EIP behelst (a) Innovation Sites/ demonstratieprojecten, (b) disseminatie strategieën, (c) identificatie en wegnemen van barrières om te komen tot innovatie en, (d) ontwikkelen van een Web-based Market Place (vraag/aanbod innovatieve oplossingen). Het EIP Water is instrumenteel voor de KRW en de stroomgebiedsbeheerplannen, de Resource efficiency roadmap en de Blueprint to safeguard Europe's Waters. Een Strategisch Implementatieplan (SIP) gaat de prioriteiten bevatten voor initiatieven die behandeld gaan worden in het EIP, en waar de EU financieringsprogramma's op gericht worden.

Vanwege een soortgelijke aanpak bieden Europese Innovatie Partnerschappen veel kansen voor het Topsectorenbeleid om aan te haken. Om Europese fondsen beter te benutten en tot Europese netwerken te komen biedt participatie van de 'gouden driehoek' in het EIP-water (zie kader) een kans. Met een position paper heeft de Nederlandse watersector een voorzet gedaan voor de inhoud voor een Strategisch Implementatieplan. Onderwerpen zijn o.a. wat zijn de innovatie uitdagingen (water inhoudelijk en innovatie keten procesmatig) en welke oplossingen kunnen we vanuit Nederland bieden voor de Europese en mondiale uitdagingen.

4.3 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, Omgevingswet en Wet op de Veiligheidsregio's

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is een actualisatie van ruimtelijk en mobiliteitsbeleid. Geheel in lijn met het Regeerakkoord zijn alleen rijksopgaven nog aan de orde; Ruimte, Economie en Natuur gaan als beleidsveld naar de regio. Het Rijk stelt alleen nog structuurvisies op voor gebieden van nationaal belang, zoals die voor SMASH (Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer), en regionale gebiedsagenda's. Op basis van de gebiedsagenda wordt in het bestuurlijk overleg MIRT keuzes gemaakt en besluiten genomen over concrete (financiële) afspraken in de komende jaren. De Gebiedsagenda Noordwest Nederland is opgebouwd uit twee delen: een (middel)lange termijn visie met grote opgaven en een uitwerking in mogelijke programma's en projecten.

De *Omgevingswet* zal 60 wetten, 100 AMVB's en enkele honderden sectorale regelingen gaan vervangen onder het motto: decentraal wat kan en centraal wat moet. Hierbij wordt aangesloten bij Europa en de stand van zaken in andere lidstaten. Provincies krijgen een kans om een meer integrale afweging te maken bij het ontwikkelen en beheren van de leefomgeving en de *Omgevingswet* bevordert de provinciale ontwikkelrol. Zo zullen waterbeheerplannen van de waterschappen vervangen worden door waterbeheerprogramma's die niet meer de goedkeuring van de provincie nodig hebben. Veel sectorale regels worden geschrapt, tenzij aangetoond wordt dat ze nuttig zijn. Botsende sectorale wetgeving wordt vervangen door procesafspraken.

De opstellers van de *Omgevingswet* volgen de Elverding-aanpak: sneller en beter met duidelijke alternatieven, participatiemogelijkheden en toegespitst onderzoek; en meer ruimte voor politieke afweging over de sectorale normen heen, maar dan wel met goede uitleg en onderbouwing naar belanghebbenden. Met de *Omgevingswet* wordt beoogd sectorale plannen als het Waterplan op te laten gaan in een integraal plan voor de fysieke leefomgeving. Het meest wordt gesproken over een *Omgevingsvisie* met sectoraal uitgewerkte programma's.

Volgens het Ministerie van Infrastructuur en Milieu zal het nog zeker tot 2018 duren voordat het gehele stelsel rondom de *Omgevingswet* klaar is. De wet zal naar verwachting in 2015 worden gepubliceerd in het Staatblad, maar vervolgens zullen de met de wet samenhangende regelgeving en Algemene Maatregelen van Bestuur nog moeten worden ingevoerd. De *omgevingswet* is niet controversieel verklaard en de Minister heeft aangegeven de nieuwe wet eind dit jaar naar de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen te sturen.

De harmonisatie van de Waterwet/waterakkoord naar de *Omgevingswet* nog niet is afgerond. Het Waterplan blijft zeker niet bestaan, wel kent de Waterwet nog andere planfiguren (zoals stroomgebiedsbeheersplan, overstromingsrisicoplan, waterbeheerplan) waar nog iets mee moet gebeuren. De laatste puntjes op de i worden daarvoor nog gezet, zodat ze vervolgens in het kader van de formele consultatieronde (met VNG, IPO en UvW) meekunnen (eind aug-sep/okt). Alhoewel het uitgangspunt van zelfbindende visies en programma's overeind blijft, is het vanwege de bijzondere positie van waterschappen nog te vroeg om te zeggen dat waterbeheerprogramma's niet meer de goedkeuring van de provincie nodig hebben. De *Omgevingsvisie* wordt een verplicht planfiguur.

In 2011 is de *Wet op de Veiligheidsregio's* van kracht geworden. De hoogheemraadschappen hebben in de Veiligheidsregio's de rol van adviseur. Door het opgaan van de Waterstaatswet 1900 in de Waterwet (2009) is de plicht van de provincie om watercalamiteitenplannen goed te keuren vervallen. Het goedkeuren van gemeentelijke rampenbestrijdingsplannen is eveneens vervallen door de inwerkingtreding van de *Wet op de Veiligheidsregio's*

4.4 Het Nationaal Deltaprogramma

Het *Nationaal Deltaprogramma* staat voor een veilig én aantrekkelijk Nederland, nu maar ook in de toekomst. Het kabinet wil er met het Deltaprogramma voor zorgen dat de huidige en volgende generaties veilig zijn tegen het water en dat we de komende eeuw beschikken over genoeg zoet water.

Er zijn drie generieke programma's:

- Veiligheid: hoe gaan we ons tegen overstromingen beschermen en van welk beschermingsniveau gaan we dan uit?;
- Zoetwatervoorziening: nagaan hoe we ervoor kunnen zorgen dat we ook op de langere termijn voldoende zoet water blijven houden;
- Nieuwbouw en herstructurering: onderzoeken welke regelgeving en afspraken nodig zijn om de gevolgen van klimaatverandering te betrekken bij plannen voor nieuwbouw en het herstructureren van bebouwde gebieden.

Daarnaast kent het Deltaprogramma enkele *gebiedsgerichte deelprogramma's* die met de regio's uitgewerkt worden. Voor de provincie Noord-Holland zijn dat de programma's *Kust en IJsselmeergebied*. Er is voor deze regionale benadering gekozen omdat de wateropgaven niet los gezien kunnen worden van maatschappelijke, economische en ecologische ontwikkelingen en ook gezocht kan worden naar mogelijkheden voor meekoppelende belangen.

In 2014 worden zogenaamde Deltabeslissingen aan de politiek voorgelegd die richting gaan geven aan ontwikkelingen op de (middel)lange termijn:

- Waterveiligheid: nieuwe veiligheidsnormen voor de dijken en gebiedsgerichte strategieën om de veiligheidsopgave aan te pakken;
- Zoetwaterstrategie: de manier waarop we onze zoetwatervoorziening duurzaam en economisch doelmatig inrichten;
- Peilbeheer IJsselmeergebied: een strategie voor het peilbeheer van het IJsselmeer, gekoppeld aan de veiligheidsopgave en de rol in de landelijke zoetwaterstrategie;
- Rijn-Maasdelta: een strategie voor bescherming van dit essentiële overgangsgebied (inclusief oplossingen voor de zoetwatervoorziening) en Ruimtelijke adaptatie: de manier waarop steden en dorpen in ruimtelijke ontwikkelingen met water rekening moeten en kunnen houden.

Het Deltaprogramma heeft vanaf 2020 financiering uit het Deltafonds. De miljarden die dan vrij komen zijn echter voor een groot deel al besteed aan lopende verplichtingen. Ook zullen 'natte' investeringen inhoudelijk en financieel in relatie gebracht worden met de 'droge' investeringen in het MIRT. Het Deltaprogramma biedt de mogelijkheid om regionale belangen te koppelen aan Nationaal beleid. Hoewel de komende jaren geen grootschalige maatregelen zijn te verwachten, zal het Deltaprogramma in toenemende mate sturend worden.

4.5 Bestuursakkoord Water

In 2006 is het Nationaal Bestuursakkoord Water geactualiseerd. Dit akkoord is ambtelijk-inhoudelijk ingestoken en met gedetailleerde doelen en normering, gericht op het op orde krijgen van het watersysteem in 2015. Het in 2011 gesloten *Bestuursakkoord Water* bouwt daarop voort. Dit is een bestuurlijk-politieke akkoord op hoofdlijnen en gaat vooral over governance en doelmatigheid. Het akkoord heeft grote organisatorische en financiële gevolgen. Vanuit het principe 'je gaat erover of niet' zullen maximaal twee overheden bij een taak betrokken zijn, als kadersteller of als uitvoerder. De kaderstellende overheid houdt tevens toezicht op de uitvoerende overheid. Het Rijk stelt kaders voor het hoofdwatersysteem en de Provincie voor het regionale watersysteem. Rijkswaterstaat (deels ook waterschappen) is uitvoerder van het nationale waterbeleid en waterschappen van het regionale waterbeleid. IPO en Unie hebben de intentie het thema 'samenwerken, kaderstellen en toezicht' verder invulling te geven. Het Bestuursakkoord Water bouwt voort op het Regeerakkoord, waarin de provincie de centrale rol krijgt in de beleidsvelden Ruimte, Economie en Natuur. Water is daar dan een integraal onderdeel van.

Het bestuursakkoord grijpt op de taakverdeling in diverse waterdossiers. Per 2011 nemen de waterschappen per 2011 de muskusrattenbestrijding en de kosten ervan over van het Rijk. Ook zullen de waterschappen een (groeidend) deel van de aanlegkosten van primaire keringen voor hun rekening nemen. Dit is een bezuiniging voor het Rijk en het zou het kiezen van doelmatige oplossingen bevorderen. In het bestuursakkoord is vastgelegd dat waterschappen deze aanlegkosten moeten compenseren uit een doelmatigheidswinst in de afvalwaterketen en dat het dus niet tot een stijging van de waterschapslasten mag leiden. Het vergroten van de doelmatigheid in de waterketen door samenwerking en bundeling van kennis en kunde is feitelijk de kern van het bestuursakkoord water.

Het Waterschapsbestel ondergaat ook een wijziging, indirecte verkiezingen via de gemeenteraad gaat in 2014 het huidige systeem mogelijk vervangen. De vraag is welke invloed deze wijziging zal hebben op de politieke kleur van het bestuur en het functionele karakter van de waterschappen zal hebben. Daarnaast loopt een discussie over het verkleinen van het bestuur. Hierdoor kan de verhouding geborgde zetels en ingelanden wijzigen.

Het Bestuursakkoord Water is door alle betrokken partijen ondertekend en de aanzet tot nieuwe wet- en regelgeving die medio 2014 verwacht wordt. Tot die tijd blijft formeel het huidige wettelijke kader gelden, maar is het wel richtinggevend voor de samenwerking.

5 REGIONALE ONTWIKKELINGEN

5.1 Coalitieakkoord, gevolgen rijksbeleid en Bestuursakkoord Water

Omdat Noord-Holland de waterrijkste provincie van Nederland is, heeft water een belangrijke plek in ons *Coalitieakkoord 2011- 2015*. Het akkoord richt zich op het bieden van veiligheid, voorkomen van overlast en beschikbaar hebben van voldoende schoon water. Bovendien zet de coalitie in op recreatief medegebruik en ruimtelijke kwaliteit. Belangrijke speerpunten: zandig zeewaarts versterken en een kwaliteitsimpuls voor de badplaatsen; het faciliteren van het grondgebruik zoals aangegeven in de structuurvisie; doorgaan met verbeteren van waterkwaliteit; uitbreiding van zwemwaterlocaties (is bijgesteld, zie dossiers); effectiever en ruimtelijk verantwoord gebruik maken van het IJsselmeer voor als zoetwatervoorraad waterberging en een kleinschalige pilot zelfvoorzienende zoetwaterberging. De coalitie geeft aan dat de provincie uitvoerder moet blijven voor het grondwaterbeheer en verantwoordelijk voor het provinciale vaarwegbeheer.

Als gevolg van het *Natuurakkoord* gaan Provincies de EHS opnieuw herijken, de uitvoering faseren en mogelijk eigen aanvullend beleid formuleren. Een deel beheerskosten komen voor rekening van de provincie. Omdat doelen voor Natuur en Water elkaar overlappen, zullen provincie en waterschappen goed moeten kijken waar eerder gestelde doelen nog haalbaar zijn. Vanuit het oogpunt van doelmatigheid zal men nog scherper naar samenhang moeten bekijken en daar recreatie en toerisme als mogelijke nieuwe economische dragers bij betrekken. Groene en blauwe ambities zullen een tandje terug moeten, integreren waar het slim is en samen doelen gehaald kunnen worden wordt het devies. Uit de evaluatie van het NBW-actueel is gebleken dat vooral in West-Nederland de doelen voor wateroverlast niet tijdig (2015) gehaald gaan worden. De bezuinigingen van het Rijk versterken deze vertraging door de nauwe relatie tussen EHS en wateropgaven.

Geruststellend is dat juist in het Noord-Hollandse waterprojecten een relatief zwakke link hebben met de EHS. Evengoed geven waterschappen aan niet zomaar in het gat te springen dat het Rijk hier laat vallen. Zij willen prioriteit geven aan de meest effectieve oplossingen, doelen onderbouwd verlagen en grotere investeringen opnieuw tegen het licht houden. Hierbij is een balans te zoeken tussen ambities, kerntaken en tarieven. HNK is een onderzoek gestart naar effectiviteit en beïnvloedingsmogelijkheden (achtergrondbelasting) van andere maatregelen. Dit kan leiden tot een wenselijke verlaging van de normen, maar wel met een goede onderbouwing. Het KRW-dossier vraagt goed overleg over de doelen 2015, om samen optrekken en een proces van resultaten delen, het gesprek openen via RBO's en verwerking in GBP's. De reactie van Brussel is onzeker, maar in de Blueprint zal duidelijker worden of Nederland de KRW-opgave goed geïnterpreteerd heeft.

Het Bestuursakkoord Water levert duidelijkheid op voor de rolverdeling en stimuleert samenwerking. Dat geeft stabiliteit en daarom willen de waterschappen vooral doorgaan met uitvoering ervan. De samenwerking zal per dossier verschillen, vraagt om maatwerk en vooral het bundelen van kennis en kunde. Het akkoord geeft aan dat een overdracht van uitvoerende taken op het gebied van kwantitatief grondwaterbeheer, vaarwegbeheer

en zwemwater nog uitgewerkt moeten worden. Eén van de waterschappen bracht de voorgenomen indirecte verkiezingen als zorgpunt naar voren. Die zou kunnen leiden tot minder aandacht voor water(veiligheid).

5.2 Water in de fysieke omgeving

Het *Bestuursakkoord Water* gaat uit van grotere bevoegdheden van provincies in het fysieke domein, zodat zij de verbinding van water met de omgeving beter kunnen gaan leggen. Dat vraagt om integrale planvorming (omgevingsvisie), inzet van ruimtelijk instrumentarium en een visie op de positie van water in relatie tot de fysieke omgeving en de manier waarop we samen met waterbeheerders de gestelde waterdoelen kunnen gaan realiseren. Die kunnen hun expertise inzetten voor een gebiedspecifieke uitwerking in hun waterbeheerprogramma's.

Door de insteek van de *Omgevingswet* zal de inbreng van water naar de voorkant van het proces gaan verschuiven. Vanuit doelmatigheidsoverwegingen zal er meer aandacht gevraagd worden voor een integrale benadering van de waterketen, de koppeling van waterbelangen met recreatie en ruimtelijke kwaliteit en het meenemen van beheer en onderhoud bij investeringsbeslissingen.

Op strategisch niveau is een zodanige afstemming gewenst, zodat Deltaprogramma, Gebiedsagenda, MIRT en regionale uitvoeringsagenda's elkaar gaan versterken. Het is niet altijd duidelijk wat, waar en met welk resultaat besproken wordt en hoe de verbanden liggen. Waterbeheerders nodigen de provincie uit om samen daar enige lijn in aan te brengen, zodat optimaal gebruik gemaakt kan worden van elkaars inbreng.

Rijkswaterstaat Noord-Holland constateert dat er veel overleggen zijn waar dezelfde onderwerpen op de agenda staan. We kunnen voor de belangrijkste onderwerpen kijken wat we willen bereiken en of dit zo de gewenste resultaten oplevert. Als voorbeeld is genoemd alles wat rond het NZKG gebeurt.

HHNK heeft de strategische discussie opgepakt in haar Deltavisie. Deze visie wordt gezien als instrument om met de omgeving in gesprek te gaan over dilemma's die zich aandienen als waterdoelen gekoppeld aan ruimtelijke opgaven. HHNK noemt er een aantal over het multifunctioneel gebruik van keringen; maatwerk voor bescherming economische waarde; inzet op Meerlaagsveiligheid; verdroging of verzilting bij zoetwatergebrek en een basisniveau voor zoetwatervoorziening. HHNK heeft de andere partijen uitgenodigd om haar Deltavisie te gebruiken om samen de strategische discussie op te pakken.

Meer op planniveau zullen waterschappen vroeg aan tafel willen zitten om water daar op een goede manier in te krijgen. Hoewel er goede voorbeelden van zijn, lukt dat niet altijd. Ruimtelijke plannen eindigen na enkele 'optimalisaties' vaak minder fraai dan ze begonnen zijn. De meerwaarde van water kan beter benoemd worden en robuuste oplossingen voor het watersysteem krijgen meer kans als de kosten van aanleg en onderhoud over een langere periode gezien worden. Gemeenten kunnen op hun beurt door te realiseren wateropgaven met niet voorziene beheer – en onderhoudskosten geconfronteerd worden en willen dit graag in een vroeg stadium regelen.

PNH heeft hier een mogelijkheid met het uitdragen van eigen beleid, het leggen van een verbinding met andere functies en het vinden van goede voorbeelden een goede inbedding van water in de ruimtelijke ordening te bevorderen. Een stuk waterbewustzijn is van groot belang. Zo werkt een watertoets alleen goed als de intentie er is om werkelijk iets met water te doen. Waterbewustzijn bereik je door de boodschap te brengen en geregeld te herhalen. De provincie Utrecht heeft bijvoorbeeld een handreiking gemaakt over overstromingsbewust inrichten. Dat is niet afdwingbaar, maar volgens Waterschap AGV helpt het wel. AGV merkt de positieve werking van het feit dat er mensen zijn die zowel bij Waternet als bij het Waterschap actief zijn.

In grotere (fysieke) gebiedsprojecten waar provincie, waterschappen en gemeenten samenwerken zal in een vroeg stadium helder moeten zijn vanuit welk belang er geparticipeerd wordt, hoe synergie te bereiken is en welk instrumentarium ingezet kan worden. Veranderde omstandigheden worden dan samen besproken.

Verschillende projecten zullen tegen het licht gehouden gaan worden, omdat door bezuinigingen op ILG, EHS en RODS de synergie onder druk staat en door de financiële crisis is de bodem onder veel gebiedsontwikkelingen is weggevallen. PNH blijft evengoed inzetten op het benaderen van waterdoelen in relatie tot de fysieke omgeving en ziet kansen in recreatief medegebruik. Daartoe is een visie opgesteld op waterrecreatie en is een programma Water als economische drager in uitvoering.

5.3 Deltaprogramma en innovatie

De provincie Noord-Holland neemt deel aan de generieke programma's Veiligheid, Zoetwatervoorziening en Nieuwbouw & herstructurering (waar Meerlaagsveiligheid onder valt) en de regionale deelprogramma's Kust en IJsselmeergebied. Waterbeheerders geven aan goed aangehaakt te zijn, al blijft de invulling van het programma *Nieuwbouw & herstructurering* voor hen nog vaag.

Op initiatief van het Rijk krijgt *Meerlaagsveiligheid* veel aandacht. Meerlaagsveiligheid zou bij kunnen dragen aan een meer doelmatige benadering van waterveiligheid. Waterschappen staan open voor een meerlaagse benadering van veiligheid als dat effectiever en efficiënter is. Zij zien een natuurlijke taakverdeling, waarbij zij primair verantwoordelijk zijn voor de eerste laag, provincies en gemeenten voor de tweede en veiligheidsregio's voor de derde. Daarbij ervaart de omgeving op dit moment geen veiligheidsrisico, want dat wordt verondersteld in orde te zijn. Een stuk bewustwording op de eerste laag is nodig, dan kom je vanzelf bij de tweede en derde laag aan, met de daarbij horende vertaling in een Omgevingsvisie en plannen voor crisisbeheersing. Over hoe dit vorm te geven moeten we met elkaar in gesprek.

Hieraan gerelateerd is de discussie in het programma *Veiligheid* over een gedifferentieerde bescherming voor (economisch waardevolle) gebieden. Waterbeheerders willen die uitdaging aangaan, om ruimtelijke ontwikkelingen niet te frustreren vinden gemeenten het dan wel belangrijk er de dynamiek in te houden. Het levert tegelijkertijd ook discussie op. Hoe definieer je een waardevol gebied en hoe neem je een morele discussie over slachtoffers mee in een MKBA? Ook hier moeten we met elkaar over in gesprek. Een pilot Meerlaagsveiligheid staat in de steigers, waar vooral de

reikwijdte van ruimte verkend gaat worden en HHNK mee doet in haar rol als waterbeheerder.

Zoetwatervoorziening is vooral een (inter-)nationaal verdeelvraagstuk. In het Zoetwaterprogramma en het gebiedsprogramma IJsselmeergebied is de relatie IJsselmeer-Markermeer en Rijndelta nog onvoldoende terug te zien. Hoewel van een extreme peilstijging zoals de commissie Veerman die voorstelde geen sprake meer is, blijft het belangrijk dat we (provincie, gemeenten en betrokken waterschappen) daar een eensluidende visie over ontwikkelen en uitdragen richting Deltacommissaris. Richting gebruikers vraagt zuinig zijn met zoetwater, terwijl er een groot IJsselmeer naast de deur ligt, om zendingswerk. De boodschap rond klimaatverandering vertellen en mogelijkheden voor zelfvoorzienendheid in beeld brengen. Op Texel is daartoe een pilot gestart.

Innovatie zal een belangrijke plek krijgen in de gekozen oplossingsrichtingen in het Deltaprogramma. Er wordt ook gezegd dat de crisis stimulerend is voor het vinden van creatieve oplossingen. Waterschappen investeren veel in delta- en watertechnologie en met een position paper heeft de Nederlandse watersector een start gemaakt met het in beeld brengen van kansen en het formuleren van een gezamenlijke visie van overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven (gouden driehoek) en zo verbinding te zoeken met het Topsectorenbeleid van het Rijk

Binnen de deelprogramma's richt de provincie zich steeds meer op het ruimtelijke proces en vertrouwt op de inbreng van expertise van de waterschappen over het watersysteem. Waterbeheerders nodigen PNH uit de regie te pakken op de strategische discussie over innovatieve oplossingen op het thema ruimte-water. Waterschappen willen bijvoorbeeld bij multifunctionele dijken best meedenken, maar zijn terughoudend door onzekerheden rond veiligheid en aansprakelijkheid. Een goed voorbeeld van multifunctioneel gebruik van keringen is te vinden in Vlissingen. Daar is de bouw van een hotel mogelijk op de kering, waarbij geregeld is dat de benedenverdieping volgestort kan worden met zand of beton als dat noodzakelijk blijkt voor de versterking. Bij harde elementen in een kering kan het ook helpen om daaraan een eis van 100 jaar veilig te stellen, waardoor ze mee kunnen tellen als bescherming.

De erosiekust van de Kop van Noord-Holland vergt structureel onderhoud. In het *programma Kust* wordt momenteel onderzocht op welke wijze hierin het beste kan worden voorzien. Voor zandige kusten wordt gewerkt naar een passende suppletiestrategie (inclusief mogelijkheden voor Building with Nature) en bij locaties met verharde keringen, zoals bij Zandvoort, de IJmond en Den Helder, vragen om "meegroeiconcepten" en zullen die veiligheidsoplossingen ook soelaas moeten bieden voor de havens en andere buitendijkse gebieden.

Noord-Holland zet zich samen met Zuid-Holland, Zeeland en Friesland in om het concept 'Energiedijken' onder de aandacht te brengen bij de Topsector Water (Energiedijken is een business case binnen het Innovatiecontract Deltatechnologie) en als 'innovation site' binnen het EIP Water bij DG Environment.

5.4 Afstemming met Zuid-Holland en Utrecht

Een deel van het beheergebied van Hoogheemraadschap Rijnland ligt in Zuid-Holland en bij Waterschap AGV in Utrecht. Met deze buurprovincies is een oriënterende gesprek gevoerd over hoe zij vorm en uitvoering geven aan het waterbeleid. Rijnland en AGV pleiten ervoor onze werkwijze en manier van verantwoorden zo veel mogelijk af te stemmen.

Een deel van het beheergebied van Hoogheemraadschap Rijnland ligt in Zuid-Holland en bij Waterschap AGV in Utrecht en Zuid-Holland. Met deze buurprovincies is een oriënterende gesprek gevoerd over hoe zij vorm en uitvoering geven aan het waterbeleid. Rijnland en AGV pleiten ervoor onze werkwijze en manier van verantwoorden zo veel mogelijk af te stemmen.

De *provincie Zuid-Holland* stuurt zijn uitvoeringsafspraken in principe bij met jaarlijkse voortgangsrapportages op basis van een monitor. Uitgangspunt is dat de rapportage van het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur wordt gebuikt voor rapportage aan de provincie. Er wordt dan geen extra informatie gevraagd. Uit de voortgangsrapportages blijkt een aantal doelen niet haalbaar te zijn en de insteek is ambtelijk en bestuurlijk om tafel te gaan en realistische afspraken te maken. Met het opstellen van de gezamenlijke Wateragenda 2012-2025 wil het dagelijks bestuur van de provincie Zuid-Holland vooral tot een meer constructieve samenwerking met waterschappen komen. Voor de provincie staan de huidige beleidskaders niet zozeer ter discussie, wel is er ruimte voor het bijstellen van de realisatietermijnen en de manier waarop die gehaald gaan worden. De manier van samenwerken en verantwoorden is onderdeel van de wateragenda, en voorts: overdracht van taken; relatie water en ruimte; primaire waterkeringen; regionale keringen; KRW; zoetwatervoorziening; wateroverlast en peilbesluiten

De *provincie Utrecht* heeft bij zijn Waterplan geen apart Uitvoeringsprogramma meer opgesteld. De berichtgeving aan het bestuur over de voortgang van het Waterplan komt tot stand op basis van rapportages die waterschappen leveren en gerichte monitoring op een aantal afspraken. Men werkt gericht naar een Omgevingsvisie en de discussie over een herpositionering van water in een meer integrale setting is direct in 2010 van start gegaan. Organisatorisch is water een onderdeel geworden van een afdeling fysieke leefomgeving. Hoe Water ten opzichte van de kerntaken gepositioneerd kan worden? Naast het uitvoeren van wettelijke taken dient water te voorzien in een zekere basiskwaliteit door het borgen van bestaande kwaliteiten en streven naar duurzame en robuuste watersystemen. Daarboven vindt een integrale afweging vanuit het perspectief van ruimte, natuur en economie plaats.

6 SAMEN WERKEN AAN WATEROPGAVEN

De *Midterm evaluatie* van het Waterplan 2010-2015 heeft als doel het provinciale bestuur van informatie te voorzien om halverwege de looptijd bij te kunnen sturen op het Uitvoerings- en Monitorprogramma van het Waterplan 2010-2015. Omdat de beleidsomgeving erg in beweging is (met name decentralisatie, bezuinigen en het Bestuursakkoord Water), is tevens een analyse van recente ontwikkelingen uitgevoerd. Op basis van de resultaten van de Monitorstudie (Monitor Waterplan periode 2010-2012) en de genoemde omgevingsanalyse zijn aanbevelingen gegeven die moeten leiden tot het stellen van realistische doelen voor 2015 en de wijze waarop we die samen met de waterbeheerders op een constructieve wijze kunnen halen.

De bespreking met waterbeheerders van de omgevingsanalyse en resultaten van de Monitorstudie heeft geleid tot een voorstel een AGENDA WATER 2015 op te stellen, Met de AGENDA WATER 2015 willen we in een constructieve samenwerking tot resultaten komen en op een goede manier voorsorteren op het einde van de looptijd van het huidige Waterplan. Op deze agenda staan de belangrijkste aandachtspunten uit lopende waterdossiers en issues die voortvloeien uit de omgevingsanalyse.

Tijdens de evaluatie is ook gesproken over de manier waarop we graag willen samenwerken. Het bestuursakkoord Water, ons coalitieakkoord en de 20 samenwerkingsafspraken zeggen daar al het nodige over. Wat is aangedragen, is te zien als aanvulling of verduidelijking.

Tenslotte willen we realistische afspraken over doelrealisatie in voor de resterende looptijd van het UP/MP. Voor de dossiers die het betreffen worden daartoe aanbevelingen gegeven. Na vaststelling van deze evaluatie kunnen deze aanbevelingen (met gewenste wijzigingen) verwerkt worden in het UP/MP.

6.1 AGENDA WATER 2015

Vanuit de bespreking van waterdossiers en recente ontwikkelingen hebben PNH en waterbeheerders onderwerpen aangedragen die we in de periode tot 2015 met elkaar willen bespreken. Deze onderwerpen vormen een AGENDA WATER 2015. Met deze agenda willen we in een constructieve samenwerking tot resultaten te komen en op een goede manier voorsorteren op het einde van de looptijd van het huidige Waterplan.

Meerlaagsveiligheid

Bij de provincie krijgt het Meerlaagsveiligheid dossier sinds begin dit jaar de volle aandacht en wil samen met de waterbeheerders komen tot een gezamenlijke strategie (richting Deltaprogramma). Dit dossier kan meegenomen worden in het formuleren van een gezamenlijke strategie voor het Deltaprogramma (zie onder).

Veiligheid buitendijkse gebieden

Omdat er geen landelijke veiligheidsnormen komen voor buitendijkse gebieden, gaat PNH voor de Noordzeekust samen met regionale partners een beleidlijn ontwikkelen. Voor de nu nog gehanteerde werknorm voor het IJsselmeer/Markermeer, wil PNH met de waterbeheerders bekijken welke veiligheidsnorm passend is en op welke manier deze het

best gerealiseerd kan worden (Meerlaagsveiligheid benadering). Bezien wordt of dit punt meegenomen kan worden in het formuleren van een gezamenlijke strategie voor het Deltaprogramma (zie onder) of dat een apart traject nodig is.

Oppervlaktewaterkwaliteit (KRW)

Het huidige KRW maatregelenpakket, loopt redelijk op schema bij de waterbeheerders en in Noord-Holland vallen de gevolgen van de rijks bezuinigingen op natuur mee. Deze kunnen wel zichtbaar worden voor de planperiode na 2015. In Rijn-West is afgesproken nu geen plannen bij te stellen en om met alle overheden gezamenlijk op te trekken in het uitgevoerd krijgen van de afgesproken maatregelen en het toelichten van verschillen richting Europa. Samen met waterbeheerders wil PNH volop streven naar afronding van de afgesproken maatregelen en voortschrijdend inzicht in een gezamenlijke aanpak verwerken. Daarom is uitgesproken dit dossier in nauw overleg te willen oppakken.

Voorkomen van wateroverlast

Een deel van de wateroverlastopgave blijkt niet op kosteneffectieve wijze op te lossen. Voor deze restopgave is maatwerk nodig en zal de oplossing gezocht worden in gedifferentieerde normen of schaderegelingsen. Samen met de waterbeheerders willen we kijken welk deel van de opgave nog voor 2015 gerealiseerd kan worden en in welke gebieden er aanpassing van normen of schaderegelingsen nodig is.

Recente ontwikkelingen geven aanleiding de volgende onderwerpen en thema's te agenderen met als doel tot een gezamenlijke en effectieve aanpak te komen:

Deltaprogramma, Topsectoren en innovatie: strategie bepalen en samen optrekken

Er gebeurt veel in het Deltaprogramma en hoewel de waterbeheerders goed zijn aangehaakt, blijven sommige dingen vaag en ontbreekt vaak het overzicht. Er wordt een noodzaak tot een gezamenlijke strategie richting Deltacommissaris gevoeld, waarbij ook een relatie IJsselmeer-Markermeer en Rijndelta gelegd wordt. En wat is de relatie tussen Deltaprogramma en wat er nu in grote projecten gebeurt? Innovatie gaat een rol spelen bij de oplossingsrichtingen die gekozen gaan worden. En hoewel elk waterschap innovatief actief is op het gebied van watertechnologie, ontbreekt een duidelijke relatie met het Topsectorenbeleid van het Rijk. HHNK heeft ons en de andere waterbeheerders aangeboden de discussie gezamenlijk op te pakken in het kader van hun Deltavisie.

Omgevingswet, water in relatie tot onze kerntaken ruimte, economie en natuur: met name in aanloop naar 2015

Met de Omgevingswet zullen onder andere het Waterplan en de provinciale goedkeuring van het Waterbeheersplan komen te vervallen. Waterbeheerders willen graag met de provincie in gesprek waar en hoe waterdoelen dan het beste een plek kunnen krijgen. Waterbeheerders vragen PNH hier de regie te pakken. Voor een duurzame, gezonde en veilige leefomgeving lopen waterdoelen lopen al vaak gelijk op met die van natuur en milieu. Zij zullen bovendien steeds meer vervlochten raken met ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Denk aan Meerlaagsveiligheid, multifunctionele dijken, risicogerichte normering, selectieve zoetwatervoorziening en recreatief medegebruik van waterlichamen. Dit vraagt om een goede afstemming, zowel met waterbeheerders als met

onze eigen economische agenda en groenagenda. Een kwalitatieve ruimtelijke inpassing blijft onverminderd van belang.

De inzet van waterschappen zal naar de voorkant van de planvorming verschuiven. Hetzelfde geldt voor de provincie als het gaat om grotere integrale gebiedsontwikkelingen. Dit vraagt om heldere en afgestemde beleidskaders. Op de terugkoppelsessie met waterbeheerders is door de VNHG aangeboden, zodra het traject rond de Omgevingswet voldoende is uitgekristalliseerd, een ambtelijke workshop rond dit thema te organiseren.

Integraal bezien van aanleg, beheer en onderhoud: hoe komen we hier tot maatwerk?

Kijk bij investeringsbeslissingen vooral naar projecten waarbij het beheer en onderhoud goed geregeld kan worden. Het eindresultaat wordt beter als aanleg, beheer en onderhoud in samenhang bezien worden. Maatwerk is nodig bij belangen die elkaar bijten. Zo legt recreatief gebruik een druk op de waterkwaliteit evenals plekken met een sterk vogel aantrekkende werking. PNH wil samen met waterbeheerders verkennen hoe beheer & onderhoud een steviger plek kan krijgen in beslissingen tot ruimtelijke investeringen.

Gericht om tafel rond een aantal belangrijke onderwerpen:

Dit verzoek komt van Rijkswaterstaat Noord-Holland. Er zijn veel overleggen waar dezelfde onderwerpen op de agenda staan. Rond een aantal belangrijke onderwerpen kan bezien worden wat we willen bereiken en of dit zo de gewenste resultaten oplevert. Als voorbeeld is genoemd alles wat rond het NZKG gebeurt. Dit punt kan op het bilaterale overleg met de HID van RWS-NH aan de orde komen om scoop en randvoorwaarden scherp te krijgen.

6.2 Samenwerking

Het coalitieakkoord 2011-2015 zegt de samenwerking met de waterschappen te willen versterken en in deze samenwerking een coördinerende rol spelen. Daarbij zal specifiek aandacht uitgaan naar veiligheid en ruimtelijke kwaliteit, zonder dat de financiële consequenties voor de burger uit het oog worden verloren. In 2011 hebben Provincie en waterbeheerders de samenwerking vastgelegd in *20 samenwerkingsafspraken* (zie bijlage). Uitgangspunt is een ontwikkeling waarbij vanuit ieders verantwoordelijkheid en rol gewerkt wordt naar een gemeenschappelijk resultaat, op een manier die gekenmerkt wordt door optimale openheid en een constructieve grondhouding.

Tijdens de evaluatie zijn enkele specifieke aandachtspunten naar voren gekomen die in de samenwerking een plek kunnen krijgen.

Bewuster omgaan met uitvoeringsafspraken

Tijdens de evaluatie bleken de afspraken uit het UP/MP niet bij iedereen helder op het netvlies te staan. Binnen PNH was er in ieder geval een serieuze inhaalslag noodzakelijk op het bijeen krijgen van de nodige informatie. Waterbeheerders gaven aan licht verrast te zijn door het verzoek de Monitor in te vullen en daar enige tijd voor nodig te hebben. De integrale voortgang van het UP/MP stond niet op de agenda van de periodieke ambtelijke en bestuurlijke overleggen, die genoemd zijn in de 20 samenwerkingsafspraken. Ook de status van de afspraken was niet voor iedereen duidelijk.

Overigens heeft niemand naar voren gebracht dat belangrijke issues onbesproken zijn gebleven. Wat dat betreft gaat het meer om een werkwijze, gericht op het serieuzer omgaan met uitvoeringsprogramma's. Voor PNH sprekend, had de inhoud van het UP/MP meer richting kunnen geven aan de werkzaamheden die verricht zijn. En door het UP/MP meer leidraad voor het dagelijks werk te maken, waren vraagstukken als hoe de informatievoorziening op elkaar (en op omliggende provincies) af te stemmen, prominenter aan de orde gekomen.

PNH als ambassadeur van eigen beleid

De VNHG ziet in de toenadering van water en ruimte aanleiding om meer met de provincie samen te werken. In lastige kwesties kan PNH een gemeente terzijde staan met inbreng van kennis en expertise, en zo ambassadeur van eigen beleid zijn. Een voorbeeld is het invullen van 'reuring-deel' in de rust en reuring-gebieden aan de kust, waar belangenorganisaties liever de rust willen bewaren.

Blijf in gesprek

Samenwerken betekent met elkaar in gesprek zijn en blijven. Naast regelmatige aandacht voor de voortgang is het belangrijk dringende zaken niet op te sparen tot het volgende reguliere overleg.

Maatwerk per dossier

Elk dossier heeft zijn eigen dynamiek en partijen zitten er telkens anders in. Vaak is maatwerk nodig om tot een gezamenlijk resultaat te kunnen komen.

6.3 Uitvoering- en Monitoringprogramma (UP/MP)

De Monitor Waterplan 2010–2012 laat zien dat, als rekening gehouden wordt met inmiddels gesanctioneerd beleid, 10 van de 24 volgens planning verlopen daarmee de uitvoering van het Waterplan goed op schema ligt. Dat betekent wel het UP/MP op veel dossiers met een gewenste bijstelling van afspraken te maken hebben als gevolg van beleidsontwikkelingen in de afgelopen 2 jaar.

Voor de dossiers drinkwater, vismigratie, waterbodems en Noordzeekust verandert er niets omdat zij op schema liggen en de omstandigheden daartoe verder geen aanleiding geven. Deze dossiers blijven verder buiten beschouwing.

Hieronder staat per dossier welke ontwikkelingen dat zijn met een aanbeveling hoe dit in het Uitvoerings- en Monitorprogramma te verwerken.

Meerlaagsveiligheid

In 2012 is het Rijk met een uitvraag gekomen om binnen het Deltaprogramma per deelgebied mogelijke maatregelen te benoemen die tot gevolgbeperving kunnen leiden en voor zogenaamde aandachtsgebieden (niet in Noord-Holland) maatregelen uit te werken waar een uitruil van preventie met ruimtelijke maatregelen mogelijk is. De provincie gaat een visie op de invulling van Meerlaagsveiligheid ontwikkelen en is samen met HHNK een pilot gestart waarin ook compartimentering en buitendijks beleid wordt meegenomen aan de IJssel-en Markermeer Kust. De aangekondigde compartimenteringstudie zal meegenomen worden in deze pilot.

AANBEVELING: DE PILOT MEERLAAGSVEILIGHEID OPNEMEN IN HET UP/MP EN DAARBIJ VERMELDEN DAT COMPARTIMENTERING ALS AANDACHTPUNT WORDT MEEGENOMEN. DE COMPARTIMENTERINGSSTUDIE ALS ZELFSTANDIGE ACTIE LATEN VERVALLEN IN HET UP/MP.

Primaire keringen

Met het Bestuursakkoord Water is onze rol ten aanzien van Primaire keringen gewijzigd en komt onze rol voor wat betreft de veiligheidstoetsing te vervallen. Het advies van Commissie Veerman om de veiligheid met een factor 10 te vergroten is niet opgenomen in het Deltaprogramma. Daarmee vervalt de noodzaak om een rapport 'Anticiperen op dijkversterkingen' te maken.

AANBEVELING: UIT HET UP/MP SCHRAPPEN VAN ONZE NOG GEPLANDE ACTIVITEITEN M.B.T. DE DERDE TOETSING; GEEN RAPPORT ANTICIPEREN OP DIJKVERSTERKINGEN

Regionale keringen

Conform de afspraken in het UP/MP zijn de belangrijkste keringen in 2015 op orde. Medio 2012 komen de waterschappen met de resultaten van de gedetailleerde toetsing. De uitkomsten (en nieuwe inzichten op basis) van de gedetailleerde toetsing en toepassing van nieuwe rekenmethodes hebben ertoe geleid dat de huidige normering niet overal meer de juiste is. Vanwege de onzekerheid die voortvloeit uit de nog komende resultaten van de gedetailleerde toetsing en de wens van waterbeheerders de normering in onze waterverordening daarop aan te passen.

AANBEVELING: IN HET MP TOEVOEGEN DAT WATERSCHAPPEN IN 2012 MET DE RESULTATEN VAN DE GEDETAILLEERDE TOETSING KOMEN. IN HET UP/MP TOEVOEGEN DAT PNH ZONODIG DE WATERVERORDENING OP EEN AANTAL PUNTEN ZAL AANPASSEN.

In het provinciale Waterplan staat dat Rijkswaterstaat de normering van regionale keringen in beheer bij Rijkswaterstaat conform de provinciale normering aanpassen. In het Bestuursakkoord Water is afgesproken dat de provincie en Rijk gezamenlijk de norm op gaan stellen. De provincies worden in dit proces vertegenwoordigd door het IPO. Het Rijk stelt in de voortgangsrapportage van het Nationaal Waterplan "Water in Beeld", dat de normering van regionale (kanaal)dijken in 2017 gereed zal zijn.

AANBEVELING: IN HET UP/MP AANPASSEN VAN DE REALISATIETERMIJN VAN BETREFFENDE NORMERING NAAR 2017.

Muskusrattenbestrijding

De overdracht van de muskusrattenbestrijding naar de waterschappen is een gezamenlijke actie geweest van betrokken provincies en waterschappen. Er is uitgebreid overlegd over het te kiezen organisatiemodel en het uiteindelijke gekozen model is door alle betrokken organisaties ondersteund.

AANBEVELING: DIT DOSSIER LATEN VERVALLEN IN HET UP/MP

Veiligheid buitendijkse gebieden

Het Rijk heeft recent aangegeven, behalve voor de dertien kustplaatsen aan de Noordzeekust, geen landelijke normering vast te stellen en de invulling over te laten aan de regio. Voor de Noordzeekust gaat PNH nu samen met regionale partners een beleidslijn ontwikkelen rond buitendijkse veiligheid. De veiligheidswerknorm van 1:4000,

zoals wij die in ons Waterplan hebben opgenomen voor Kennemerstrand en IJssel- en Markermeerkust, is wat ons betreft de juiste veiligheidsnorm.

AANBEVELING: OPNEMEN IN UP/MP DAT PNH SAMEN MET DE REGIONALE PARTNERS VOOR DE NOORDZEEKUST EEN BELEIDSLIJN GAAT ONTWIKKELEN ROND BUITENDIJKSE VEILIGHEID EN VOOR DE IJSSELMEER/MARKERMEERKUST VOLGENS DE MEERLAAGSBENADERING GAAT KIJKEN WELKE VEILIGHEIDSNORM PASSEND IS EN OP WELKE MANIER DEZE HET BEST GEREALISEERD KAN WORDEN.

De afgesproken acties van waterbeheerders en gemeenten over actuele evacuatieplannen voor de kustplaatsen zijn in het kader van nieuwe wetgeving opgepakt door de Veiligheidsregio's.

AANBEVELING: BETREFFENDE ACTIES LATEN VERVALLEN IN UP/MP

Watercalamiteiten

In 2011 is de *Wet op de Veiligheidsregio's* van kracht geworden. De hoogheemraadschappen hebben in de Veiligheidsregio's de rol van adviseur. Door het opgaan van de Waterstaatswet 1900 in de Waterwet (2009) is de plicht van de provincie om watercalamiteitenplannen goed te keuren vervallen. Het goedkeuren van gemeentelijke rampenbestrijdingsplannen is eveneens vervallen door de inwerkingtreding van de *Wet op de Veiligheidsregio's*.

AANBEVELING: BETREFFENDE ACTIES LATEN VERVALLEN IN UP/MP

Voor de op te stellen overstromingsrisico-beheersplannen levert PNH overstromingsscenario's aan en coördineert tussen de regionale overheden (waterschappen, veiligheidsregio's) en het rijk. De provincie verzamelt het regionale vigerende beleid (RO, normering van dijken, evacuatieplannen, etc.) en controleert of de aangeleverde producten een goede kwaliteit hebben.

AANBEVELING: HET OPSTELLEN VAN OVERSTROMINGSRISICOBEBEERSPLANNEN OPNEMEN IN HET UP/MP EN AANVULLEN MET GENOEMDE ACTIES.

Zoetwatervoorziening

De provincie neemt deel aan het deelprogramma zoetwater van het Deltaprogramma. In de volgende fase moeten keuzes gemaakt worden die in 2013 leiden tot een voorkeursstrategie voor de zoetwatervoorziening. De beleidsontwikkeling rond zoetwatervoorziening verloopt nu binnen het Deltaprogramma.

In de Uitvoeringsregeling Water Noord-Holland, waarin een tender voor zelfvoorzienendheid is opgenomen, is nog niet open gesteld. De criteria voor de regeling worden momenteel verbreed omdat met een (inmiddels op Texel gestarte) pilot zelfvoorzienende zoetwaterberging al veel invulling wordt gegeven aan de doelstelling zelfvoorzienendheid te vergroten. Deze innovatieve pilot loopt twee jaar.

AANBEVELING: TERMIJN IN UP/MP VOOR HET OPENSTELLEN VAN DE UITVOERINGSREGELING AANPASSEN EN TOEVOEGEN PILOT ZELFVOORZIENENDHEID

Omdat de landelijke verdringingsreeks voldoet is door Provinciale Staten besloten af te zien van het opstellen van een regionale verdringingsreeks voor Noord-Nederland voor HHNK in de provinciale waterverordening.

AANBEVELING: HET LATEN VERVALLEN IN HET UP/MP VAN HET OPNEMEN VAN EEN REGIONALE VERDRINGINGSREEKS IN DE PROVINCIALE WATERVERORDENING

Functiefaciliteringskaarten zijn globaal uitgewerkt en een volgende stap kan provincie-dekkende kaarten voor alle gebruiksfuncties zijn. Dit jaar nog moet in overleg met waterschappen worden besloten of en hoe we verder gaan met de functiefaciliteringskaarten.

AANBEVELING: IN UP/MP OPNEMEN DAT IN 2012 NA OVERLEG MET WATERSCHAPPEN EEN BESLUIT GENOMEN WORDT OVER HET AL OF NIET PROVINCIE-DEKKEND UITWERKEN VAN FUNCTIEFACILITERINGSKAARTEN.

Energie – WKO

Jaarlijks verleent Provincie Noord-Holland tientallen vergunningen voor open WKO systemen. De verwachting is dat de interesse in dit soort systemen richting de toekomst zal blijven toenemen. Het opnemen van een meldingsplicht voor WKO-systemen in een AMvB heeft nog niet plaats gevonden omdat het Rijk nog geen AMvB Bodemenergie heeft ontwikkeld. Hierdoor zijn ook enkele vervolgacties vertraagd. De acties richting gemeenten (workshops en de betekenis van de ondergrond voor bovengronds gebruik in bestemmingsplannen op te laten nemen) vallen inmiddels binnen een landelijke project Duurzame Ondergrond.

AANBEVELING: REALISATIETERMIJN OPNEMEN MELDINGSPLICHT IN AMvB AANPASSING AAN PLANNING RIJK. ACTIES RICHTING GEMEENTE LATEN VERVALLEN IN HET UP/MP.

Zwemwater

In het coalitieakkoord is het streefgetal voor het aantal zwemplekken bijgesteld naar de huidige 120, en daarbij te streven naar een evenwichtiger verdeling van zwemplekken in Noord-Holland, zodat iedere inwoner in Noord-Holland binnen fietsafstand van een zwemplek komt te wonen. Er dient nog wel een realistisch en evenredig maatregelenpakket opgesteld te worden indien een zwemlocatie niet minimaal voldoet aan de klasse 'aanvaardbaar'.

AANBEVELING: OPNEMEN IN HET UP/MP VAN 120 ALS DOEL VOOR 2015. DE ACTIES HET STREVEN NAAR EEN EVENWICHTIGER VERDELING EN HET OPSTELLEN VAN HET GENOEMDE MAATREGELENPAKKET OPNEMEN IN HET UP/MP.

Het Bestuursakkoord Water heeft als uitgangspunt om de verantwoordelijkheid voor operationele taken over te dragen aan de uitvoerende overheid en stelt af te spreken welke taken kunnen worden overgedragen en van welke taken onderzocht moet worden of het zinvol is deze over te dragen en onder welke voorwaarden. In het coalitieakkoord is expliciet opgenomen dat de provincie de kwaliteit van het zwemwater controleert en bewoners daarover informeert.

AANBEVELING: VOORALSNOG GEEN WIJZIGING VAN UP/MP EN HET RESULTAAT VAN EEN LANDELIJKE DISCUSSIE AFWACHTEN. HET INFORMEREN VAN BEWONERS ALS INDICATOR TOEVOEGEN.

Natuurgebieden en waterparels

Vanwege de beperkte beschikbare middelen van zowel provinciale subsidieregeling als eigen middelen terreinbeheerders en KRW eisen die prioriteit krijgen, wordt geen inspanning geleverd op het recreatief verbinden van waterparels maar eerst ingezet op het verbeteren van de natuur/waterkwaliteit van de waterparels.

AANBEVELING: HANDHAVEN VAN HET DOEL OM EVENTUELE TOEKOMSTIGE KANSEN TE KUNNEN BENUTTEN, EVENWEL HET ONDERZOEK NAAR DE MOGELIJKHEDEN VAN RECREATIEVE VERBINDINGEN IN HET UP/MP LATEN VERVALLEN.

Omdat het op het water steeds drukker wordt is aangekondigd waterfunctiekaarten op te stellen waarmee functies worden toegekend. Uit onderzoek blijkt dat functiekaarten niet het geschikte instrument zijn als het gaat om zicht geven op de drukte op het water en dat het aantal knelpunten beperkt is. Daarmee is er geen aanleiding meer voor het maken van een nieuwe integrale waterfunctiekaart en er kan volstaan worden met een herijking van de huidige functiekaarten (o.a. zwemwater, vaarwegen, waterparels, kleine recreatievaart) die via verschillende beleidsagenda's en projecten lopen.

AANBEVELING: HET OPSTELLEN VAN EEN INTEGRALE FUNCTIEKAART IN HET UP/MP VERVANGEN DOOR EEN HERIJKING VAN DE HUIDIGE FUNCTIEKAARTEN.

Waterbewustzijn

PNH heeft op diverse manieren positief bijgedragen aan een verhoging van het Waterbewustzijn. Bij acties rond wateronderwijs bleken al veel partijen actief en de toegevoegde waarde van PNH gering. Hier kan het initiatief bij anderen gelegd worden.

AANBEVELING: ACTIES M.B.T. LESPROGRAMMA IN HET UP/MP LATEN VERVALLEN

Grondwaterkwaliteit

Er zijn gebiedsdossiers (ter bescherming van) drinkwaterwinningen opgesteld en het dossier ligt op schema. Wel is met de wijziging van de Waterwet in 2009 onze taak beperkt tot vergunningverlening voor drinkwater en WKO.

AANBEVELING: DOELFORMULERING IN UP/MP AANPASSEN AAN WATERWET 2009

Grondwaterkwantiteit

De waterwinning in de Kennemerduinen is geoptimaliseerd, anti-verdrogingsprojecten zijn uitgevoerd en het dossier ligt op schema. Wel is met de wijziging van de Waterwet in 2009 onze taak beperkt tot vergunningverlening en handhaving voor grondwateronttrekkingen voor de grote industrie, drinkwater en WKO.

AANBEVELING: DOELFORMULERING IN UP/MP AANPASSEN AAN WATERWET 2009

Het Bestuursakkoord Water heeft als uitgangspunt om de verantwoordelijkheid voor operationele taken over te dragen aan de uitvoerende overheid en stelt af te spreken welke taken kunnen worden overgedragen en van welke taken onderzocht moet worden of het zinvol is deze over te dragen en onder welke voorwaarden. In het coalitieakkoord is expliciet opgenomen dat de provincie uitvoerder is voor grondwaterbeheer en de taken volledig door ons worden uitgevoerd binnen de daarvoor door Provinciale Staten gestelde kaders.

AANBEVELING: VOORALSNOG GEEN WIJZIGING VAN UP/MP EN LANDELIJKE BESLUITVORMING EN ONTWIKKELINGEN ROND OMGEVINGSWET AFWACHTEN

Uit de evaluatie van de voortgangsrapportage is gebleken dat antiverdrogingsmaatregelen in TOP-gebieden vooral door terreinbeheerders worden uitgevoerd.

AANBEVELING: IN HET MP LATEN VERVALLEN VAN DE ACTIES DOOR WATERSCHAPPEN INZAKE DE ANTIVERDROGINGSMAATREGELEN IN TOP-GEBIEDEN

Oppervlaktewaterkwaliteit

Het proces in Rijn-West met betrekking tot de KRW loopt goed met veel onderling vertrouwen tussen bestuurders en in Noord-Holland ondervinden de waterschappen geen grote problemen met het huidige maatregelenpakket. Het door Europa verplicht gestelde KRW maatregelenpakket, loopt redelijk op schema bij de waterbeheerders. Een klein deel van de maatregelen zal om (planning-)technische, redenen pas na in 2015 worden uitgevoerd. In Rijn-West is afgesproken nog geen plannen bij te stellen en om met alle overheden gezamenlijk op te trekken in het uitgevoerd krijgen van de afgesproken maatregelen en het toelichten van verschillen richting Europa.

Rijksbezuinigingen zijn mogelijk wel van invloed op de volgende planperiode na 2015. Het niet of veel later realiseren van natuur (EHS) vergroot namelijk de vervuilingdruk op de waterkwaliteit. Naast het aan Europa verplichte maatregelenpakket voor 2015 zijn er voor alle waterlichamen ook doelen voor 2027 gesteld. Hierin is met name het halen van doelen voor nutriënten een knelpunt. In 2021 wordt bekeken hoe ver nutriëntendoelen moeten worden bijgesteld.

Hoewel er sprake is van enige vertraging is afgesproken nu geen plannen bij te stellen en om met alle overheden gezamenlijk op te trekken in het uitgevoerd krijgen van de afgesproken maatregelen en het toelichten van verschillen richting Europa.

AANBEVELING: UP/MP ONGEWIJZIGD LATEN EN KRW-OPGAVEN EN SAMENWERKING OP DE AGENDA WATER 2015 PLAATSEN.

Oeverbeheer en –inrichting van de provinciale vaarwegen

Dit dossier loopt op schema, alleen is de evaluatie of beheer en de inrichting van de oevers van provinciale vaarwegen voldoende KRW-'proof' zijn, nog niet is uitgevoerd.

AANBEVELING: REALISATIEDATUM VAN DEZE EVALUATIE IN HET UP/MP IN 2013 ZETTEN.

In het UP/MP is geen actie opgenomen over het regelen van het vaarwegbeheer (wie beheert welke vaarwegen in de provincie). Dat gaat over de vraag wie welke vaarwegen beheert in de provincie, dit opnemen in de provinciale verordening en beheerovereenkomsten opstellen. De Waterwet 2009 geeft aan dat provincies tot uiterlijk eind 2012 de tijd hebben dat te regelen. Hoewel er een wetsvoorstel ligt dat deze termijn tot eind 2015 wil verlengen, hebben provincie en waterschappen afgesproken het lopende traject voort te zetten.

AANBEVELING: HET OPSTELLEN VAN BEHEEROVEREENKOMSTEN EN OPNEMEN VAN VAARWEGBEHEER IN DE PROVINCIALE VERORDENING ALS ACTIE OPNEMEN IN DE UP/MP VOOR 2013.

Voorkomen van Wateroverlast

De wateroverlastopgave wordt niet op tijd gerealiseerd; in het westen van Nederland blijkt een deel van de opgave niet ruimtelijk of technisch op kosteneffectieve wijze op te lossen. Voor deze zogenaamde restopgave zal de oplossing gezocht worden in gedifferentieerde normen of schaderegelingen. Komende tijd moet duidelijk worden welk deel van de opgave nog voor 2015 gerealiseerd kan worden en in welke gebieden er aanpassing van normen of schaderegelingen nodig is. Voor 2015 zal zo nodig de verordening zijn aangepast.

AANBEVELING: WATEROVERLAST ALS BESPREEKPUNT PLAATSEN OP DE AGENDA WATER 2015; IN HET UP/MP OPNEMEN DAT VOOR 2015 DE VERORDENING (ZO NODIG) IS AANGEPAST

Het opstellen van instrumentarium voor de toetsing van de watersysteem op basis van de nieuwe klimaatscenario's is niet gerealiseerd omdat er nog geen nieuwe klimaatscenario's vastgesteld zijn door het rijk (daardoor kunnen de waterbeheerders het watersysteem ook niet toetsen aan de nieuwe klimaatscenario's). In 2013 presenteert het KNMI nieuwe klimaatscenario's op basis waarvan de waterschappen het watersysteem eventueel opnieuw gaan toetsen. Voor deze mogelijke toetsing heeft het STOWA een leidraad voor uniforme toetsing opgesteld. Met deze leidraad vervalt de noodzaak instrumentarium op te stellen voor de toetsing van het watersysteem (op basis van de nieuwe klimaatscenario's).

AANBEVELING: HET LATEN VERVALLEN VAN DE ACTIE ONTWIKKELEN VAN EEN INSTRUMENT VOOR TOETSING VAN HET WATERSYSTEEM OP BASIS VAN DE NIEUWE KLIMAATSCENARIO'S.

Peilbeheer

Hoewel de provincie peilbesluiten niet meer hoeft goed te keuren ziet de provincie er wel op toe dat alle peilbesluiten conform de afspraak in het Waterplan in 2012 actueel zijn. Dit is nog niet geheel het geval. Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de laatste te actualiseren peilbesluiten.

AANBEVELING: UP/MP BIJSTELLEN OP GROND VAN GEMAAKTE BESTUURLIJKE AFSPRAKEN

Stedelijk waterbeheer

In het kader van het Bestuursakkoord Water zal naar verwachting in 2014 de ontheffingsbevoegdheid zorgplicht inzameling afvalwater huishoudens van de provincies komen te vervallen; waterschappen en gemeenten zullen samen afspraken gaan maken over de invulling hiervan. De provincie is hier door middel van een implementatieteam betrokken bij de afstemming tussen partijen, gezien wij nu nog de ontheffingsbevoegdheid hebben. Ook zijn afspraken gemaakt over (een verdere uitwerking van) de herverdeling van taken rond de waterketen. Dientengevolge kunnen een aantal acties vervallen.

AANBEVELING: GEEN ACTIES MEER OPNEMEN VOOR HET UITVOEREN VAN HET ACTIEPROGRAMMA UITWERKING CONVENANT WATERKETEN NOORD-HOLLAND; HET WERKPLAN VOOR SAMENWERKING IN DE WATERKETEN LATEN VERVALLEN IN UP/MP.

Onze rol bij het toezicht op Gemeentelijke Rioleringsplannen zal afnemen. Tot op heden zijn wij ambtelijk nauw betrokken bij het opstarten en opstellen van dergelijke plannen, maar het Bestuursakkoord Water is afgesproken dat deze rol komt te vervallen. Via de overdracht van VROM-inspectietaken krijgen wij wel weer het generieke toezicht op de uitvoering van de Wet Milieubeheer.

AANBEVELING: DE ACTIE BETROKKEN BIJ OPSTELLEN GRP LATEN VERVALLEN IN HET UP/MP.

Het opstellen van een Cultuurhistorische waardenkaart voor stedelijk water is nog niet uitgevoerd; met waterbeheerders en gemeenten zal in 2012 worden nagegaan of hier nog behoefte aan is.

AANBEVELING: DIT JAAR MET WATERBEHEERDERS EN GEMEENTEN NAGAAN OF HIER NOG BEHOEFTE AAN IS EN EEN BESLUIT DAAROVER OPNEMEN VOOR 2013.

In het Deltaprogramma wordt onder andere aandacht besteed aan de klimaatbestendigheid van het stedelijk waterbeheer. Hiertoe vervalt de noodzaak om hier een apart rapport over te maken.

AANBEVELING: HET RAPPORT KLIMAATBESTENDIGER STEDELIJK WATER LATEN VERVALLEN IN UP/MP.

IJsselmeergebied

De actie voor het IJsselmeergebied in het Uitvoeringsprogramma betreft het aanpassen van het waterpeil ten behoeve van de zoetwatervoorziening. Voortschrijdend inzicht in het Deltaprogramma heeft ertoe geleid dat er op korte termijn geen besluit komt voor een (beperkte) peilstijging. Het lange termijn peilbesluit komt in de vorm van een Deltabeslissing over de voorkeursstrategie voor Zoetwatervoorziening, inclusief de gevolgen voor ruimte en economie.

AANBEVELING: NOTITIE PEILBESLUITEN IJSSELMEER LATEN VERVALLEN IN UP/MP

Oostelijke Vechtplassen

De Oostelijke Vechtplassen hebben vanuit Natura2000 een urgentie meegekregen. De provinciale rol vanuit water is beperkt en afhankelijk van de ontwikkeling van rijksregelingen op het gebied van KRW. De provinciale rol vanuit natuur (trekker Beheerplan 2010-2016) is afhankelijk van het Rijk en verdragd. Door de val van het kabinet, vertraging van de landelijke stikstofproblematiek en het uitblijven van een definitief aanwijzingsbesluit is er nog steeds onduidelijkheid over doelen en financiën. PNH en waterbeheerders hebben hier gedaan wat nodig en mogelijk was.

AANBEVELING: AANPASSEN IN HET UP/MP VAN DE REALISATIETERMIJN VAN ACTIES DIE SAMEN HANGEN MET HET BEHEERPLAN 2010-2016 EN UITVOERINGSPROGRAMMA.

Bijlage 1: 20 SAMENWERKINGSAFSPRAKEN PROVINCIE EN WATERBEHEERDERS

Provincie, waterschappen, Rijkswaterstaat en gemeenten werken samen in het waterbeheer in Noord-Holland. Elke overheid heeft zijn eigen rollen, taken en bevoegdheden. De afgelopen jaren zijn er door de betrokkenen in het waterbeheer en met name tussen de provincie en de waterschappen discussies gevoerd over een duidelijker afbakening van ieders rollen, taken en bevoegdheden. De aanleiding was schaalvergroting van de waterschappen en de grote opgaven in het waterbeheer die ons de komende jaren staan te wachten. Op landelijk niveau hebben het IPO en de Unie in 2005 de notitie 'Afstemming van taken in het regionale waterbeheer' uitgebracht. Hierin is duidelijkheid gecreëerd over de taken van elk overheidsorgaan en wordt een voorstel gedaan voor een betere afstemming van verantwoordelijkheden en taken.

De kern van de boodschap in deze notitie is dat provincies als algemene democratie de beleidskaders bepalen door de strategische doelen en gekwantificeerde opgaven te stellen. De waterschappen leveren hieraan een bijdrage en bepalen de condities en leggen deze condities vast in hun waterbeheerplannen. In de Waterwet, die op 22 december 2009 van kracht is geworden, zijn de uitgangspunten van de notitie van het IPO en de Unie doorvertaald en is een duidelijker scheiding van taken tussen provincie en waterschappen aangebracht.

Op provinciaal niveau hebben we ook een discussie met de waterschappen gevoerd over rollen en taken. Dit heeft geresulteerd in de notitie 'Modernisering relatie Provincie en Waterschappen', die in maart 2005 door GS en de dagelijks besturen van de Noord-Hollandse provincie is vastgesteld. In deze notitie zijn vier uitgangspunten geformuleerd op basis waarvan 26 concrete afspraken zijn gemaakt over samenwerking in het waterbeheer.

Bovengenoemde notities en de Waterwet hebben erin geresulteerd dat de provincie en de waterschappen in hun plannen (provinciaal waterplan, waterbeheerplannen en bijbehorende uitvoeringsprogramma's) die het afgelopen jaar zijn opgesteld en vastgesteld een duidelijker afbakening van ieders rollen, taken en bevoegdheden hebben opgenomen. De vraag doet zich dan ook voor of continuering de 26 concrete samenwerkingsafspraken nog wel noodzakelijk is. Uit de evaluatie van deze afspraken (provinciaal waterplan 2006-2010) en uit overleg met de waterschappen blijkt dat deze behoefte nog bestaat. Daarnaast heeft Rijkswaterstaat Noord-Holland aangegeven dat men graag aansluit bij de samenwerkingsafspraken tussen de provincie en de waterschappen¹.

---

¹ Rijkswaterstaat beheert het rijkswatersysteem. In Noord-Holland is dit onder andere het Noordzeekanaal en de Noordzee. Rijkswaterstaat stemt bij de uitvoering van het waterbeheer goed af met de provincie en de Noord-Hollandse waterschappen.

De basis voor de nieuwe samenwerkingsafspraken vormt de partnerrol in het waterbeheer. Anders dan bij de andere rollen (kaderstellend, toezichhoudend, uitvoerend) liggen hier geen afspraken over vast in water(beheer)plan, uitvoeringsprogramma's of wetgeving. De partnerrol richt zich op projecten en/of het maken van plannen in het waterbeheer waar de diverse overheden elkaar kunnen ondersteunen maar waar strikt genomen geen taak is weggelegd. Zo kan de provincie de waterbeheerders ondersteunen bij de uitvoering van zijn taken bijvoorbeeld door het maken van een inpassingsplan en zo mogelijk cofinanciering van maatregelen of Waterbeheerders kunnen door het uitvoeren van projecten bijvoorbeeld een bijdrage leveren aan provinciale beleidsdoelen die op andere beleidsterreinen liggen dan water.

Op basis van deze partnerrol zijn door de provincie, waterschappen en Rijkswaterstaat de '26 samenwerkingsafspraken' tegen het licht gehouden. Een aantal van de oude afspraken kon een op een worden overgenomen, sommige zijn aangepast en er zijn een paar nieuwe afspraken geformuleerd. Ook zijn een aantal afspraken verwijderd die niet over de partnerrol gingen of die over specifieke onderwerpen gingen. Uiteindelijk zijn we gekomen tot 20 nieuwe samenwerkingsafspraken:

Planvorming

1. De provincie en de waterbeheerders betrekken elkaar vroegtijdig actief bij het maken van hun plannen. De wijze waarop deze afspraak wordt geïmplementeerd wordt per geval nader uitgewerkt. De planprocessen worden gekenmerkt door optimale openheid en een constructieve grondhouding van de deelnemers.
2. Provincie en waterbeheerders onderscheiden en respecteren elkaars rollen, taken en bevoegdheden in het waterbeheer.
3. Provincie en waterbeheerders maken tijdens de planperiode van het waterplan met elkaar bestuurlijke afspraken over de uitwerking van de ambities, waar men de andere partijen bij nodig heeft en die zijn opgenomen in het waterplan en de waterbeheerplannen.
4. De provincie is verantwoordelijk voor een goede afstemming en samenhang tussen het Provinciaal Waterplan en alle andere van belang zijnde provinciale beleidsplannen.

Communicatie

5. Wij wijzen derden op de verschillende rollen die partijen in het waterbeheer hebben. We waken ervoor op elkaars stoel te zitten.
6. Bij gezamenlijke projecten treden we samen op hetzelfde tijdstip naar buiten met dezelfde boodschap.
7. Partijen spreken de intentie uit dat zij elkaar wederzijds tussentijds actief informeren over ontwikkelingen die er toe doen. Zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau is de communicatie open, doelmatig en direct.

8. We stellen elkaar in principe van tevoren op de hoogte als een van de partijen met een boodschap in de media verschijnt, die ook de taken/bevoegdheden van anderen betrokkenen in het waterbeheer raakt.

Overleg

9. Er vindt in principe twee keer per jaar een gestructureerd bilateraal bestuurlijk overleg plaats tussen de provincie en de dijkgraven van de drie waterschappen en de HID van Rijkswaterstaat Noord-Holland. De agenda wordt gezamenlijk opgesteld. Er komen tijdens deze overleggen zowel besluitvorming over inhoudelijke onderwerpen als meer algemene zaken aan de orde.
10. Zo vaak als nodig vindt bilateraal bestuurlijk overleg plaats tussen de Gedeputeerde en de waterbeheerders. Beiden kunnen daartoe het initiatief nemen. De agenda komt in overleg tot stand.
11. Een maal per jaar is er een informeel gezamenlijk bestuurlijk overleg met de waterbeheerders en er wordt naar gestreefd één maal per jaar een netwerkbijeenkomst te houden tussen bestuurders van waterschappen en provincies en de HID.
12. Er vindt in principe twee keer per jaar op managementniveau een overleg (MOW) plaats tussen de provincie en de andere partijen met als belangrijkste doel elkaar te informeren over de (bestuurlijke) knelpunten en kansen en mogelijke actiepunten te bespreken. Het MOW bereidt de bestuurlijke bilaterale overleggen voor.
13. Er vindt tussen de accountmanagers minimaal tweemaal per jaar een gezamenlijk breed overleg en viermaal per jaar bilateraal overleg plaats. Maar accountmanagers zullen zo vaak als nodig contact met elkaar opnemen.
14. Voor alle dossiers zijn er directe en informele contacten tussen medewerkers van de provincie en de waterschappen. Waar nodig wordt opgeschaald naar management en/of bestuurlijk niveau.

Voortgangsrapportages

15. In het periodiek bestuurlijk overleg bespreken provincie en waterschappen jaarlijks de voortgang van de uitvoering van het waterbeleid aan de hand van een voortgangsrapportage.
16. De provincie en de waterschappen maken op bestuurlijk niveau nadere afspraken over de vorm, inhoud en de totstandkoming (wie doet wat) van deze voortgangsrapportages. Uitgangspunt daarbij is dat de bestaande bestuursrapportages van de waterschappen en de jaarlijkse review van de provincie de basis vormen en dat de benodigde integratie en aggregatieslag tot een minimum wordt beperkt.

Water en RO

17. De provincie betreft de waterbeheerders bij het proces van functietoekenning van een water. Afspraak is dat bij discussiepunten de financiële, economische en bestuurlijke haalbaarheid van een functietoekenning optimaal in beeld worden gebracht en expliciet onderdeel uit maakt van de afweging
18. De waterbeheerders worden in een vroeg stadium betrokken bij de ontwikkeling van de structuurvisie en het toekennen van ruimtelijke functies. Het waterbelang wordt hierbij expliciet betrokken waardoor een goede afweging is gewaarborgd.
19. De provincie en de waterbeheerders zetten zich pro-actief in, om de waterbelangen goed te borgen goed in het ruimtelijk proces, waarbij extra aandacht zal uitgaan naar de klimaatbestendigheid van ruimtelijke plannen.

Instrumenten nieuwe wetgeving

20. Waterbeheerders kunnen voor het bereiken van waterdoelen bij GS een verzoek indienen om instrumenten uit de Waterwet en WRO (projectprocedure en inpassingsplan) in te zetten. Alleen in gevallen met een groot provinciaal belang honoreert GS deze verzoeken.

Bijlage 2: Met dank aan:

Opdrachtgever:

John Arkes (sectormanager Water)
Karen Arpad-Jongsma (idem)

Projectteam:

Robert Sabée (projectleider Midterm evaluatie)
Lilian Bernhardi (Monitor Waterplan 2010-2012)
Marjolein Groen (accounthouder HHNK)
Max Hoekzema (jurist)
Anneke Houdijk (accounthouder Rijnland)
Conny van Zuijlen (accounthouder AGV)

Collega's bij directie Beleid:

Noor Bouwens (K&B)
Arne Distel (NRL)
Annebet van Duin (CC)
Karin van Hoof (Milieu)
Joris Pieter Neuteboom (ELT)
Gideon van Ravesteijn (K&B)
Jessica Sarvaas (RI)

Contactpersonen bij waterbeheerders:

Martijn van Bemmelen (VNHG)
Kees Boer (RWS-NH)
Jolanda van Dijk (AGV)
Derk Jan Marsman (HHNK)
Meinke Schouten (Rijnland)

Contactpersonen provincies

Christa Docter (Utrecht)
Jan van der Veen (Zuid-Holland)

Sleutelfiguren vraaggesprekken waterbeheerders

Liz van Duin (RWS-NH)
Simon Kuin (VNHG)
Bob Reuvers (AGV)
Michiel Schreijer (HHNK)
Timo van Tilburg (Rijnland)
Nagesprek: Orjan van Drongelen (AGV)